Anticipația

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

ARTHUR C. CLARKE

Sfîrșitul copilăriei

ROMAN

Știință și tehnică

471

SUMAR

Anticipația

COLECȚIA DE POVESTIRI SF
editată de revista „Știință și tehnică"
Serie nouă, anul I

Redactor-șef: **Ioan Eremia Albescu**
Redactor-șef adjunct: **Gheorghe Badea**
Secretar responsabil de redacție: **Adina Chelcea**
Responsabilul colecției: **Viorica Podină**
Corectura: **Lia Comănici**
Prezentarea artistică: **Adriana Vladu**
Culegere pe calculator: **Tomina Gherghina**
Coperta: **Valentin Tănase**
Tehnoredactarea: **Arcadie Daneliuc**
Consultant literar: **Cristian Tudor Popescu**

Administrația: **Editura „Presa Liberă" — București**
Tiparul: Întreprinderea Poligrafică Sibiu

DESPRE OPINIE

de ISAAC ASIMOV

În septembrie 1984 am semnat un editorial intitulat „Opinie". Un cititor, pe care evident îl plictisiseră editorialele mele, m-a întrebat dacă știu cu adevărat ce este acela un editorial. I-am răspuns că editorialul este, după părerea mea, un eseu în care îmi pot exprima opiniile asupra unor subiecte care cred că ar interesa sau care ar trebui să intereseze cititorii mei.

De atunci continui să scriu editoriale, pulverizîndu-mi opiniile despre tot ceea ce există sub soare. Evident opiniile mele sînt controversate. De altfel, toate opiniile sînt controversate. Sînt convins că, dacă mi-aș exprima opinia că soarele va răsări mîine dis-de-dimineață, cineva din Laponia mi-ar scrie că este luna decembrie și că soarele nu va răsări mîine dimineață.

Deci, din cînd în cînd, opiniile mele stîrnesc mînie. O dată, de pildă, mi-am exprimat într-un editorial opinia asupra muzicii rock-and-roll.

Primisem o lungă scrisoare de la un cititor pe care opinia mea îl rănise profund. Acesta îmi dovedea cît de iscusit compusă este lirica rock-and-roll și cît meditează compozitorii asupra melodiei pentru a realiza apoi o bucată atît de strălucită etc., etc. Nu am crezut de cuviință să mai polemizez pe această temă și astfel i-am trimis o carte poștală pe care am scris: „Conform Constituției Statelor Unite ale Americii aveți dreptul la opinie. V-ar deranja foarte mult dacă și eu mi l-aș păstra?".

Însă aceasta l-a supărat foarte tare, pentru că ulterior am primit o scrisoare arogantă prin care mi se atrăgea atenția că, de vreme ce eu nu cunosc nimic despre muzică, iar el (corespondentul meu) cunoaște foarte multe despre aceasta, nu aveam dreptul la opinie.

Desen de NICU GECSE

Corespondentul meu, cred eu, nu și-a putut dezlipi gîndurile de problema lui și nu a realizat amploarea implicațiilor poziției adoptate de el. În primul rînd, el este acela care pune condițiile. El este mulțumit că cunoaște mai multe lucruri despre muzică și de aceea, după parametrii stabiliți de el, este singurul care are dreptul de a-și exprima opinia, în timp ce mie nu-mi rămîne altceva mai bun de făcut decît să o accept. Îmi permit să numesc aceasta „elitism". Să mergem deci mai departe.

De vreme ce, fără îndoială, există cineva pe Pămînt care știe mai multe lucruri despre muzică decît corespondentul meu, atunci să mergem la el. Pentru că nici unul dintre noi nu are dreptul la opinie. Deci, dacă există o persoană care să cunoască și mai multe lucruri despre muzică decît oricine altcineva, numai acea persoană are dreptul la opinie. Desigur se ridică problema: cine oare pe acest pămînt poate cunoaște totul despre muzică? În acest caz va trebui să renunțăm la toate părerile pînă în momentul în care vom descoperi că acea persoană competentă, care și-a cîștigat dreptul la opinie, există.

Există, fără îndoială, domenii în care răspunsurile sînt mult mai precise, domenii în care unele persoane sînt competente. Astfel, cînd mi-am simțit arterele coronariene în pericol, am consultat degrabă un internist, pe care eu îl consideram cel mai bun din oraș, care mi-a recomandat, la rîndul său, pe cel mai bun cardiolog pe care îl cunoștea. Desigur, nu m-aș fi dus să cer părerea primului trecător de pe stradă, așa cum nu l-aș fi rugat pe cel mai la îndemînă internist să efectueze operația.

Cu toate acestea, după ce cardiologul mi-a explicat alternativele situației și mi-a expus procedurile diverse, mi-a cerut mie să aleg. El mi-a cerut, deci, opinia mea. Cardiologul era persoana competentă și totuși eu decideam asupra corpului meu. I-am răspuns: „Aleg operația!". Apoi chirurgul mi-a mai oferit o alternativă. Era pe la începutul lui decembrie și se ridica problema amînării operației pînă după Crăciun sau Anul Nou. Eram convins că aș mai putea rezista pînă în ianuarie. În

schimb eu nu eram convins. Era corpul meu în joc și îmi simțeam viața atîrnînd de un fir. „Cît se poate de repede!", am răspuns, și operația a avut loc pe 14 decembrie.

Deși cunoștințele mele despre medicină sînt nule, nici cardiologul și nici chirurgul nu și-au asumat întreaga răspundere și nu mi-au cerut să renunț la dreptul meu la opinie. Era vorba de viața mea și aveam tot dreptul la opinie.

Dar există domenii ale cunoașterii în care răspunsurile nu pot fi la fel de precise, cum ar fi de exemplu în arhitectură sau fizică. Dacă un arhitect mi-ar spune că un proiect pe care l-am ales anume pentru viitoarea mea casă va avea ca rezultat prăbușirea acesteia, l-aș crede pe cuvînt. Dacă un fizician mi-ar spune că un anume procedeu încalcă legea simetriei, l-aș crede pe cuvînt și nu aș protesta. Dar în domenii ca economie, sociologie, politică sau afaceri externe nu se pot da răspunsuri foarte exacte. Economiștii, sociologii și politicienii se deosebesc extrem de mult între ei și nu există unul singur pe care să-l putem crede orbește. Există astăzi probleme majore cu care se confruntă întreaga omenire: deteriorarea mediului înconjurător, dimensiunile crescînde ale datoriilor țărilor din lumea a treia, epidemia drogului care continuă să bîntuie Statele Unite, luptele fără încetare din Orientul Mijlociu, probleme la care cu greu s-ar găsi un răspuns.

În acest caz lucrurile sînt mult mai simple. Teoria democrației constă în faptul că, în cazul unor răspunsuri nesigure, cel mai bun lucru ar fi să afli opinia tuturor, și apoi să faci suma acestora. Majoritatea va înclina, într-un fel sau altul, spre cea mai bună opinie.

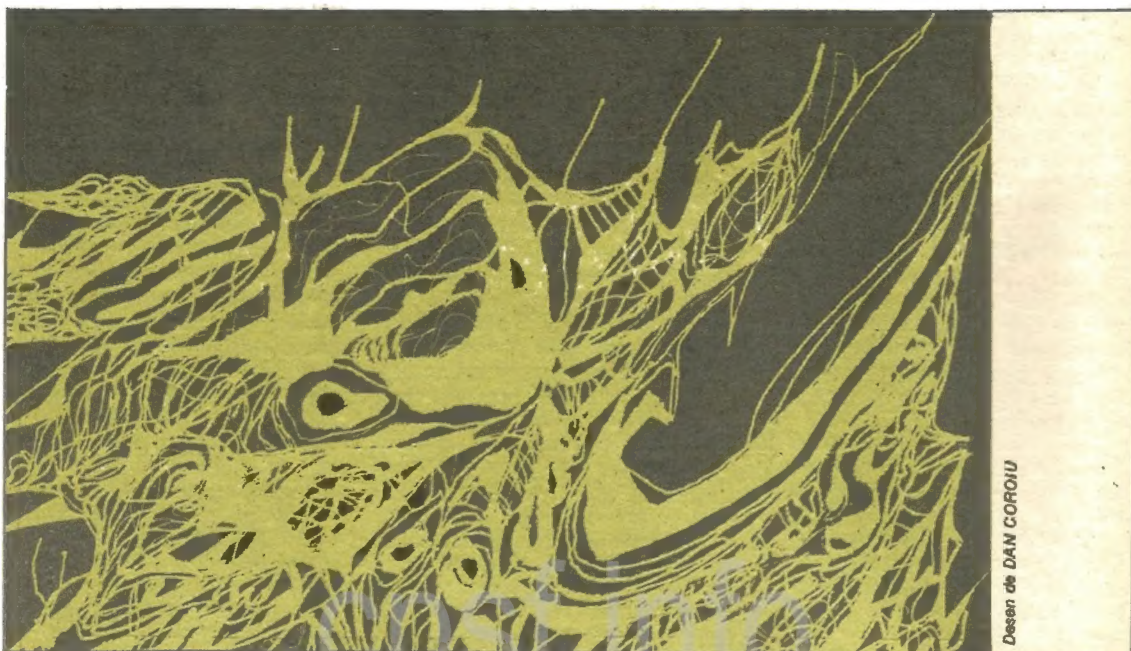
Și totuși nu sînt de părere că acest lucru se întîmplă întotdeauna. După cel de-al doilea război mondial electoratul american a ales conducător în două rînduri pe cel pe care eu, înainte de alegeri, nu-l consideram demn de încredere, și a respins alți doi candidați mult mai onești decît acesta. Am văzut cum a fost ales în două rînduri drept conducător cel pe care eu îl consideram, înainte de alegere, de-a dreptul stupid și cum au respins doi candidați care dovedeau mai multă inteligență decît acesta.

Am fost mîhnit și mi-aș fi dorit ca alegerea să o fac eu. Există probabil destule persoane care împărtășesc ideile corespondentului meu și care cred că hotărîrile pot fi luate de un grup restrîns care „știe mai bine". Aceștia vor sfîrși prin a avea un guvern și o societate cu mult mai bolnave decît ale americanilor. Pe scurt, democrația (care acordă fiecăruia dreptul la opinie) poate fi totuși un mod de a conduce o națiune (aceasta desigur în opinia mea și nu neapărat a prietenului meu elitist).

Să vorbim, de pildă, despre artă. Sînt un profan în ale artei în adevăratul sens al cuvîntului. Cu toate acestea, acum cîțiva ani am cheltuit o sumă frumoasă de bani pe un tablou, doar pentru simplul motiv că îmi făcea plăcere să-l privesc. Mă aflam în fața unei întregi colecții și, arătînd cu degetul spre un tablou, am spus: „Acesta!". Am avut surpriza să aflu că este cel mai scump tablou din colecție (și probabil și cel mai bun), dar eu l-am ales pentru simplul motiv că îmi făcea plăcere să-l privesc. Nu s-a dovedit o investiție proastă, deoarece, în timp, valoarea lui a crescut. Dar desigur nu doresc să-l vînd. Îmi place doar să-l privesc.

Și totuși sîntem obișnuiți să rîdem de cel care spune sincer: „Nu știu".

Traducerea: ELENA PAVELESCU

Desen de DAN COROIU

Domnului Frankenstein, cu dragoste!

de OVIDIU PETCU

Desen de NIC NICOLAEV

Durerea i se propaga prin tot corpul în zvîcniri ascuţite, stîrnind sub ţeastă ecouri multicolore. Simţea că-i plesneşte capul. Încercă să şi-l mişte şi privirea împăienjenită se prelinse de-a lungul pardoselii gălbui spre tabloul de bord crăpat din care se revărsau cabluri electrice arse şi valuri de fum înecăcios. Tentativa de a se ridica în picioare fu sancţionată prompt cu o senzaţie de ameţeală ce-l readuse la podea. Reuşi, în cele din urmă, şi se apropie, împleticindu-se, de consola fumegîndă. Se sprijini de ea şi privi afară. O mare de nisip cenuşiu, încremenită în mici valuri semicirculare, se întindea pînă departe, unde cerul violet se contopea într-o linie tulbure cu pustiul. Ce căuta aici? De unde venea? Pe bolta mereu mai întunecată apăreau, pe rînd, stele. Unde se afla, de fapt? Constelaţii necunoscute străpungeau cu sclipiri îngheţate, ostile, imensitatea spaţiului. Şi, treptat, aburul amintirilor prinse forme tot mai lămurite, condensîndu-se în picături încă disparate... Da, Pămîntul... Era pămîntean... Războiul... Solia... Pace... sau...? Vocea Thorei: „Ai grijă de tine, Kern... şi de noi..." Războiul... cu cine? Siluetele drapate în stacojiul mantiilor de protocol ale celor din Consiliul Suprem... „Va trebui să iei o hotărîre de care depinde existenţa noastră... şi a întregii galaxii. Au arme cumplite, Kern. O invazie înseamnă, practic, dispariţia noastră ca specie. Poate că, totuşi, nu va fi nevoie să foloseşti... Convinge-i că putem convieţui... ca vecini. Vei utiliza ARMA cînd absolut orice cale de negociere..." „Ai grijă de tine, Kern...", o aude iarăşi pe Thora, şi chipul ei se materializează din neant, plutind peste valurile cenuşii, nemişcate... Thora, cu chipul ei drag, lunecînd, fantomatică, deasupra întinderilor de nisip ciudat, străin... Apoi Brehn, privindu-l batjocoritor. Afurisitul de Brehn... „Nu va mai fi a ta, amice! Femeile nu pot rămîne niciodată fidele unor visători, şi Thora cu atît mai puţin. Înţelege, între NOI şi El nu poate exista împăcare!"

Brehn... îl ştia de la cursurile de arte marţiale. Nu se putea concentra niciodată mai mult de o jumătate de minut, se lăsa pradă unei cruzimi native. Folosea întotdeauna cele mai periculoase procedee. Periculoase pentru adversar, adică. De aceea era atît de temut. Dar între ei problema fusese de multă vreme tranşată. Îl simţise întotdeauna slab, în spatele furiei lui se ascundeau răutatea, laşitatea, deci slăbiciunea. Pentru Kern, Brehn era în această privinţă un capitol încheiat.

După alegerea lor în Consiliul Suprem al Lumilor Unite, rivalitatea se ascuţise şi mai mult. Brehn făcea tot ce-i stătea în putere pentru a-i submina poziţia. Atunci o cunoscuseră pe Thora. „Din voi doi aş face un bărbat perfect!", obişnuia ea să spună. Lui Kern îi reproşa că era prea calculat, insuficient de agresiv, iar lui Brehn exact contrariul. Ceea ce îl enerva pe Kern era bunăvoinţa cu care Thora judeca ieşirile de-a dreptul penibile ale celuilalt în timpul dezbaterilor. „E un ghem incandescent de voinţă în acţiune. Tu eşti un munte de gheaţă şi calcule! Nu poţi fi spontan chiar niciodată?!"

Şi totuşi, se optase printr-o majoritate covîrşitoare pentru Kern. Lupta fusese cinstită şi cîştigase. Cîştigase? Ce?

Se întoarse, uitîndu-se cu luare aminte prin cabină. Pe podea erau împrăştiate cioburi din monitoarele sparte, plăci cu circuite şi procesoare moleculare, bucăţi carbonizate din carcasa navigatorului automat... Îşi dădu seama că întregul dezastru se datora exploziei buteliilor sistemului de răcire. O temperatură neobişnuit de ridicată, deci... Nu putea fi vorba de o suprasolicitare a aparaturii de comandă şi navigaţie, deşi nu era exclusă nici aceasta; Kern bănuia o încălzire extrem de puternică din exterior.

Privi afară. Întinderea nesfîrşită de nisip cenuşiu, bîntuită de vîntul ce părea să se înteţească, devenise ici-colo pufoasă datorită pulberii fine care se zbenguia sub lumina rece şi neobişnuită a nopţii. Îmbrăcă scafandrul şi, luînd un analizor

universal portabil din camera-ecluză, comandă ușii exterioare deschiderea și ieși.

Coliziunea cu solul fusese năprasnică. Doar manevra de coborîre, sub un unghi foarte mic, și nisipul moale împiedicaseră dezintegrarea. În căderea ei aproape orizontală, mica astronavă „arase" deșertul, deschizînd în scoarța planetei o rană lungă ce se pierdea către orizont emanînd fuioare de vapori străvezii. O asolizare forțată! Dar cît de reușită! Kern zîmbi, gîndindu-se la explozia buteliilor care asigurau răcirea aparaturii din cabină. Era sigur că pilotul automat prevăzuse creșterea dramatică a temperaturii lichidului criogenic din butelii (ca urmare a supraîncingerii carcasei ablative în cîteva secunde prin frecarea cu nisipul la o viteză uriașă pe o distanță așa de mare fără posibilitatea disipării energiei termice în timp util, căldura transmițîndu-se cu iuțeală prin structura metalică pînă în interior) provocînd, în final, detonarea, dar la sol, cînd pilotul nu mai era necesar, iar omul, întins pe podea sub efectul decelerației, se afla în siguranță, neputînd fi lovit de schije decît, cel mult, tangențial. Aproape instinctiv se pipăi: scăpase neatins. Făcu încet cîțiva pași. Nava era ușor înclinată pe dreapta și, deasupra valului de nisip încins, pe suprafața metalică încă fierbinte, literele negre păreau că flutură în dogoare indicativul astronavei: FRANKENSTEIN.

•

Steaua planetei se ridicase de mult pe cer cînd îl trezi o foame cumplită. Lucrase toată noaptea și, cînd oboseala îl doborîse, era deja dimineață. Încă amețit de somnul greu, fără vise, hotărî să mai lenevească. Tatăl său avea obiceiul să-l privească peste umăr, disprețuitor: „Marele Șef al apașilor mascaleros nu e decît o babă clevetitoare ce-și încălzește dosul la foc în miezul verii. Ursul cel Mare nu-l va învrednici astăzi nici măcar cu un upercut!". Da, boxul era de pe atunci slăbiciunea amîndurora și puteau fi văzuți deseori împreună la „Aster-Club" încrucișîndu-și mănușile. La o așa provocare, micul Kern sărea din pat cu un rînjet sălbatic, tatăl său îi făcea o aruncare peste umăr și, în clipa următoare, se lăsa proiectat de „Marele Șef", printr-o tehnică de sacrificiu, peste grămada rucsacurilor, corturilor, schiurilor și a altor asemenea minunății care ocupau cam o treime din cameră. Tărăboiul, iscat de fiecare dată cam în aceeași manieră, trezea vii proteste dintr-o altă cameră, din care apărea mama, firește, însă totul se termina cu o încăierare generală din care vazele cu flori, bibelourile și alte obiecte cu viață, de obicei scurtă, scăpau ca prin minune, ferite sau prinse „de la firul ierbii" în ultima clipă. De cele mai multe ori...

Se ridică, părăsind cu un regret greu de ascuns cușeta, și privi marea de nisip. Sub lumina stelei de zi, cenușiul se transformase într-un alb-gălbui. Astăzi avea să repare și terminalele pilotului și ale navigatorului automat și să pună înregistrarea ultimei părți a zborului – accidentul care deviase nava de la rută și asolizarea. Desfăcu ambalajul unei noi cutii de hrană compactizată, luă un baton și, mușcînd cu poftă, o porni spre cabina-baie, hotărîndu-se ca după duș să-și facă și un control medical de rutină. În timp ce șiroaiele de apă îi biciuiau pielea, își aminti de principalul necaz descoperit în ajun: hiperpropulsia. Se pare că nava se materializase, datorită defecțiunii, în imediata apropiere a planetei, iar faptul că pilotul automat reușise atît de bine să pună astronava la sol putea fi cotat în egală măsură performanță și, respectiv, noroc. Lăsă baltă examenul medical – oricum, la ultimul ieșise excelent, iar acum se simțea bine –, se uscă la iuțeală și, trecînd în fugă printre ușile care se deschideau succesiv, ajunse în compartimentul motoarelor. Deodată încremeni: de sub panoul central înainta încet, lățindu-se, o pată de lichid argintiu. Aparatul pierdea mercur. Dacă fluidul de lucru ajunsese pînă sub panou, însemna că, practic, rezervorul era gol – cursese toată noaptea. Kern se gîndi pentru prima oară la sabotaj. Într-adevăr, pentru a returna mercurul în baia hiperpropulsorului (integral!) și, mai ales, pentru reglaje (nu avea nici măcar minimum de instrumente necesare unor astfel de operații) i-ar fi trebuit cel puțin o lună și jumătate-două. În condițiile acestea însă, îi era practic imposibil să mai plece. Și astfel intra în vigoare ordinul: „Dacă nu ai posibilitatea să ajungi la destinație, activează ARMA fără ezitare!". Kern se sprijini de peretele metalic. Va produce cu mîna lui o catastrofă de proporții galactice! Mii de Lumi vor fi înghițite într-un colaps uriaș, de parcă nici n-ar fi existat! Și, sincer vorbind, puțin îi păsa de eventualele fenomene secundare ce ar fi putut afecta Lumile din care venise. Vedea miliarde și miliarde de ființe raționale, vii, chiar așa, cu aspectul lor monstruos, erau vii, erau raționale, prin asta erau UMANE, ei bine, vedea aceste ființe, în majoritate complet în afara conflictului, lovite fără drept de apel, azvîrlite eternității cu un simplu gest. Apoi gîndi: EI sau NOI. Totuși: de ce nu EI și NOI? „Nu vei avea tăria să aperi Lumile noastre, ești prea...", lăsase Brehn fraza în aer. „Provocare ieftină!", îi răspunsese, și urcase în astronavă. Ce dialog stupid! Thora... ochii ei îl îndemnau, îl rugau... „Ai grijă de tine, Kern... și de noi..." Se ridică în picioare (cînd se ghemuise, privindu-și imaginea în micuța baltă de mercur?) și, parcă în căutarea unui gînd, se îndreptă către compartimentul secret în care, liniștită, sigură de sine, ARMA aștepta. În aceeași clipă, o zguduitură puternică îl dezechilibră, trîntindu-l cu fruntea de muchia unei nervuri metalice. Durerea ascuțită și sîngele care curgea din abundență îl făcură să înțeleagă că era o rană destul de urîtă. Un meteorit blestemat, un seism, nu avea importanță acum! Din cîțiva pași ajunse în compartimentul medical și activă robotul-chirurg. Se privi în oglindă, în timp ce mașina îi făcea cu grijă toaleta rănii, și scoase un sunet gîtuit de groază: printre firele de păr năclăite de sînge, Kern zări clar extremitățile cîtorva plăcuțe cu circuite moleculare. Îmbrînci cît colo aparatul și privi cu ochi sticloși imaginea străinului din oglindă. Apucă pielea care atîrna, dezvelind procesoarele, a căror formă atît

(Continuare în pag. 16)

Contactul

de TUDOR NEGOIŢĂ

Desen de DAN COROIU

— E clar, ne consideră animale! exclamă exasperat Al, lovind cu piciorul unul din drugii ce păreau să fi crescut din solul dur. Adăugă pornit: Monştri idioţi! Măcar după căştile şi după rezervoarele noastre de oxigen ar fi trebuit să-şi dea seama că au capturat făpturi **venite de pe altă planetă!**

— Cine ştie cum or fi stînd cu educaţia ştiinţifică de masă?! încercă să facă haz de necaz Il. Şi-or fi închipuind că am străbătut spaţiile interstelare călărind pe cozi de mături! Sau că „ne-a iscat Talpa-Iadului"!

Ola îi privea cum se agitau în interiorul cuştii. Presupuse cu prudenţă:

— Poate cred că măştile, cordoanele de alimentare şi rezervoarele fac parte din trupurile noastre. Şi în cazul acela... le-om fi părînd... de-a dreptul hidoşi! Spun asta pentru că ei... **sînt atît de diferiţi de noi!** Nişte şerpi gigantici! Ah, întotdeauna mi-a fost groază de reptilele astea oribile! Îmi produceau oroare, o teamă cumplită, paralizantă şi cînd le vedeam la Zoo! Mă întreb însă **cum au putut evolua** la un grad atît de înalt de inteligenţă... încît să construiască o capcană solidă şi... sofisticată ca asta?!

— Nu sînt „şerpi gigantici", sînt caracatiţe! obiectă pe un ton cam didactic Al. Iar asta **este altceva.** Au, în primul rînd, braţe, de care au ajuns, după cît se vede, să se servească foarte bine. În al doilea rînd, octopodele nu sînt doar „nişte făpturi de coşmar" — cu tentaculele acelea teribile, cu şirurile lor de ventuze —, ci şi creaturi extrem de... eficiente, se zice şi cu un anumit „simţ social"! Savanţii le-au suspectat de mult, pe cele de pe Terra, de o anumită inteligenţă! Alţii au avansat chiar ideea că ar fi ajuns pe planeta noastră dintr-o altă lume! Şi... încep să mă întreb acum... dacă n-or fi... plecat ori n-au fost cîndva aduse pe Terra de-aici! N-am văzut din navă, cînd am asolizat, nici oceane, nici mări, măcar un lac, nu?... Poate s-au adaptat, de mult, la viaţa de uscat, iar atmosfera asta săracă, viciată de clor, hrana insuficientă le-or fi silit la o evoluţie foarte rapidă!?

— Eu **încă** sper, rînji Il, că această cuşcă năstruşnică ce a picat subit peste noi — care pare o capcană cu declanşare instantanee, precisă — este dotată şi cu vreun sistem de semnalizare. Şi-mi mai **place să cred** că e opera unor bipede isteţe care deocamdată nu şi-au vizitat pe ziua de azi „vîrşele", pentru a-şi pregăti borşul! Dar care bipede gospodine vor **realiza,** în clipa în care ne vor vedea, că au de-a face cu fiinţe **raţionale, evoluate** — chiar dacă Ola nu poartă un colan sau cercei!

— Lasă, porţi tu radioreceptorul pe post de pandantiv, aruncă Al. Ce ne facem însă... dacă totuşi monştrii pe care i-am văzut au construit capcana?

— Nu! declară foarte sigur Il. Am privit ochii scîrboşeniilor alea uriaşe care ne iscodeau printre zăbrele. Enormi, vicleni, lacomi, **nu însă inteligenţi!**

— Să fi dispărut atît de repede pentru că au simţit apropierea altcuiva? îşi făcu şi Al curaj, scrutînd împrejurimile.

— Poate! acceptă Il. Dar toate astea **dacă** nu cumva, în acest timp, „creaturile de coşmar" sînt preocupate să facă de petrecanie astronavei! Că şi soacră-mea are nişte ochi ce par lipsiţi de inteligenţă, dar e, în anumite privinţe, surprinzător de ingenioasă!

— Mai încearcă o dată să iei legătura cu Ed!

— Degeaba, Ola! Poftim!... Nici un răspuns! demonstră Il. Nava e însă, oricum, mult mai bine protejată, deşi şopîrlele alea absolut colosale...

— Care şopîrle?

— Al, nu ştiu despre ce „şerpi" sau „caracatiţe" vorbiţi voi. Eu unul n-am văzut aşa ceva, preciză Il. M-au fascinat, de fapt, m-au hipnotizat parcă... ochii, ochii aceia imenşi, cruzi, plasaţi în centrul capului... de reptilă, da! Dar **de şopîrlă uriaşă** mi s-a părut a fi capul! Un cap cu excrescenţe monstruoase asemenea animalelor preistorice de pe Terra! Cînd eram copil... nu uit nici azi cît m-a înspăimîntat un film tîmpit, comercial, de groază, în care apăreau asemenea dihănii groteşti, supradimensionate...

— Stai puţin! îl opri Al. Dar asta înseamnă... că fiecare din noi... am văzut altceva! În ce mă priveşte, sînt convins că era un cefalopod enorm!

— Eh! se hlizi Il. Şi soacră-mea **e întotdeauna convinsă** că a văzut **cu totul altceva** decît am văzut eu. Că ştie **exact** de unde vin, cînd... întîrzii în cîte-o seară! Hidoşeniile alea au apărut **doar cîteva secunde!** În starea de tensiune în care ne aflam, fiecare a sesizat, a fost **frapat** de... poate **altă parte** a corpurilor acelea scîrboase! explică el. Şi fiecăruia dintre noi ne-a rămas **fixată** în memorie o imagine cît mai apropiată de un animal cunoscut, existent în lumea din care venim şi care... ne-a îngrozit, terorizat cel mai mult în copilărie. Problema e alta: **dacă** acele monstruozităţi sînt stăpînii acestei planete, unde, în paranteză fie spus, nu ne aşteptam să găsim decît, eventual, forme primitive de viaţă! Dacă **ele** au imaginat şi realizat aceste capcane

diabolice **sau...** acele făpturi abominabile pe care le-am zărit noi sînt doar exemplare oarecare, din fauna — cine știe? — poate foarte bogată a acestei lumi stranii! Iar dacă or fi aici, undeva, și ființe raționale, întrebarea e **cum anume** le putem semnala prezența, cum le putem face să priceapă că am venit cu cele mai pașnice intenții, în dorința unui contact, unui dialog între două lumi inteligente! Ah, unde e soacră-mea acum? Că la a-și semnala prezența și la comunicări e foarte pricepută!

— Fauna nu poate fi bogată! îl contrazise Ola. Pînă să fim blocați în această... bizară capcană, adu-ți aminte că am parcurs în zigzag kilometri întregi fără să întîlnim decît teren arid, cu stînci ascuțite, plante rudimentare și... „popîndăii" ăia solzoși, care se ascundeau în crăpăturile adînci ale solului. Apropo! În privința lor măcar, sper că sîntem de acord! N-ați văzut nici unul, vreu să cred, altceva decît acele rozătoare de rădăcini, care mie-mi par făpturi asemănătoare șobolanilor de cîmp sau cîrtițelor de pe Terra; dar solzoase, negricios-verzui, burtoase, cu urechi pergamentoase ca niște pîlnii, pîlnii ceva mai mari chiar decît propriul lor cap, ușor alungit și lipsit de ochi!

Cei doi bărbați priviră colivia în care se aflau patru creaturi ce corespundeau pe deplin descrierii făcute de Ola. Erau într-adevăr singurele animale pe care le întîlniseră, iar cele din colivie, identice cu celelalte, fuseseră singurele care nu fugiseră de ei. „Mostrele vii" ale lumii necuoscute stăteau înghesuite una în alta, în centrul coliviei în care le vîrîseră după neutralizarea cu un jet paralizant. Se sprijineau acum pe labele de dinapoi creaturile și își mișcau doar urechile mari, singurele organe de simț cu care păreau să culeagă informații din mediul înconjurător.

— N-au nici mustăți! remarcă Il. Nici măcar cît soacră-mea! adăugă el sardonic. Dar s-ar putea ca burtoasele astea urecheate să fie salvarea noastră.

— Crezi că ne-ar putea „mijloci o legătură" cu stăpînii capcanei sofisticate? se îndoi Ola.

— Într-un fel, da! rîse Il. Lighioanele astea îmi amintesc o povestire științifico-fantastică pe care am citit-o în copilărie. Tot așa, un mic grup de oameni fuseseră sechestrați de niște făpturi inteligente care-i credeau animale; **pînă cînd** oamenii închideau într-o cușcă un soi de șobolani nenorociți care îi agasaseră în acea temniță a lor. Atunci oamenii erau imediat eliberați, pe considerentul că **numai niște ființe inteligente sînt capabile să închidă în cușcă alte ființe vii!**

— Ideea e... pe cît de tristă, pe atît de corectă, aprecie Al. În definitiv, și noi am realizat brutal faptul că sîntem în puterea unor ființe **raționale** tot pentru că au fost în stare să ne captureze. Dar atunci...

— Atunci, făcu amărui Il, monștrii ori n-au văzut colivia în care îi ținem pe „popîndăi", or nu sînt proprietarii capcanei în care zăcem, ori... n-au citit povestirea aceea! Ceea ce pare... destul de posibil, nu?

— Dacă nu gîndesc... **cu totul altfel!** observă Ola. Și ne consideră dușmani potențiali sau ființe inferioare **tocmai** pentru că am sechestrat niște ființe vii din această lume a lor.

— Foarte frumos! Vai, ce frumos! Dar nu ține! se strîmbă Il. După cum vezi, și ei au cuști! Nu pentru a captura plante, probabil! Și încă niște cuști ticăloș de zdravene, dacă foreza noastră și destabilizatorul de structură nu sînt în stare să-i vină de hac măcar unuia din acești blestemați drugi... Nichipercea știe din ce și cum sînt făcuți! Uite, mai încerc o dată...

— Nu mai încerca, risipești energia și așa pe terminate! preveni Al. Am încercat de trei ori! Drugii se refac instantaneu, e vorba, indubitabil, de o tehnologie care o depășește pe a noastră. Am visat doar, ah, cît am visat, în tinerețe, să născocesc un asemenea material pentru scuturile de protecție ale astronavelor. Numai că...

— Ne-ai mai spus istorioara asta de nu știu cîte ori, Al! izbucni Il iritat. Iar dacă nu vrei să mai încercăm, mă întreb cam ce-ai vrea atunci să facem? Și oxigenul va fi curînd pe terminate, nu? Vom crăpa în pustietatea asta, ridicol, capturați de niște creaturi care nu se ostenesc să ne studieze măcar! Niște ignoranți, care habar n-au, desigur, de curbarea spațiului — că altfel ar fi venit ei peste noi, ferească sfîntul! — care nici nu ne pun la fiert barem, să știm, să-i vedem cel puțin... Drace, reapar!... Oh, reapar! Sînt șopîrle, iguane colosale, așa cum v-am spus!

— Ba șerpi gigantici, șopti împietrită de spaimă Ola.

— Sînt caracatițe inteligente! țipă Al. Și, dacă au înțeles cumva ce-ai spus adineauri...

— Nu! Nu vrem să ne mîncați! strigă isterizat subit Il. Sîntem ființe raționale, auziți?! Dă-mi, dă-mi colivia, Ola! ceru el repede, apucă micuța cușcă, o ridică deasupra capului ca pe un trofeu.

Monștrii dispărură în aceeași clipă.

— Ați văzut?! exclamă triumfător Il. Ați văzut?!! Au remarcat abia acum colivia în care ținem „popîndăii" și au înțeles!

— Mă tem că nu, rosti rar Al. Drugii cuștrii noastre au rămas. Monștri au dispărut, ca și prima dată, după numai cîteva secunde. S-ar putea să treacă iarăși ore — cine știe cîte? — pînă să reapară. Aceste caracatițe, pentru că asta sînt, le-am privit cu atenție acum, par mai repede interesate... să vadă dacă... încă mai trăim.

— Ba erau reptile cu excrescențe hidoase!

— Eu tot șerpi oribili am văzut, nu se lăsă Ola.

— Ei, cum asta?! făcu uimit Al... Înseamnă... Mă întreb, continuă el șovăitor, privind colivia în care se aflau cele patru mici rozătoare, **ele oare ce-au văzut?**

— Ce să vadă, dacă n-au ochi!? bombăni Il.

— Un mod de a sesiza pericolele din mediul în care trăiesc trebuie să aibă! se împotrivi Al. De noi, celelalte, cele mai multe din creaturile astea **fugeau**, nu? aminti el cercetînd făpturile din colivie. Nu au părut, astea de-aici, nu par cîtuși de puțin mai speriate decît înainte... de apariția monștrilor. De ce?

— Poate că astea patru sînt... niște orbi care plecaseră la cerșit! rîcană Il.

— Nu. **Nici** celelalte... nici **una** nu avea ochi, le-am privit prin binoclu!

— Vrei să spui, ezită Ola, că... s-ar putea... ca monștrii... să fie... doar în mintea noastră!? Animale terifiante care ne-au îngrozit copilăria?!

— Halucinații, da?! pufni Il. Halucinații sugerate?! Haida, de! Drugii ăștia ultraduri, de care nu putem trece nicicum, or fi și ei halucinații?! I-or fi confecționat niște himere?!

— De ce totuși fiecare a văzut altceva?! insistă Ola. De ce sîntem convinși că am văzut tocmai ce ne îngrozește pe fiecare cel mai mult?

— Nici asta nu-i adevărat, o contrazise Il. Eu ar fi trebuit atunci să văd chipul soacră-mi! trînti el. Se întoarse alertat: Ce naiba vrei să faci, Ola?

— Să dau drumul popîndăilor.

— Păi, de ce?

— Mă îndoiesc, pur și simplu, că vom mai ajunge vreodată pe navă... pe Terra, spuse cu o voce gîtuită Ola. Au să moară, de foame, de sete... Pentru ce? ridică ea din umeri, deschise ușița micii colivii pe care o așezase pe sol, invită scurt: Hai! Plecați măcar voi, caraghioșilor, oți mai fi avînd și pui!

— Nu vor să priceapă de vorbă bună nici cît mămica nevesti-mi! constată pe un ton sterpezit Il. Privea cele patru creaturi care rămăseseră nemișcate, spate în spate, în centrul coliviei. Or fi murit? Hibernează? Să le împingem cu ceva afară!

— Nu văd! N-au sesizat, probabil, deschiderea ușiței, explică Al.

— Sau sînt paralizate de teamă, presupuse Ola. Dacă ne... simt în vreun fel, trebuie să le părem niște monștri uriași, niște făpturi stranii...

— Monștri uriași?! tresări Al... Ola, du-i, du colivia în afara cuștii în care ne găsim! Strecoar-o printre drugi!

— De ce?

— Fă, te rog, cum îți spun! pretinse surescitat Al. Ola se îndreptă cu colivia în mîini spre unul din șirurile de drugi, o văzură încetinindu-și mersul, oprindu-se.

— Sfinte Sisoie! exclamă siderat Il. Ați văzut? Cușca **noastră** s-a mișcat! **S-a mutat!** Șirul de drugi, cel puțin cel spre care se îndrepta Ola! S-au îndepărtat! Colivia, colivia cu lighioanele astea urecheate... **rămîne mereu în centrul cuștii în care sîntem noi!**

— Mă tot întrebam de ce stau așa, spate în spate!? își reproșă Al. E clar.

— Clar?! își ieși din fire Il. Ce e clar?! Doar n-oți fi bănuind acum... că și drugii...? Ei, drăcie! făcu el mai puțin sigur. Burtoșii ăștia urechiați?!... Vreți să spuneți... că... au găsit, au luat materialul acela ultradur, cu refacere instantanee... din mintea noastră?!! Din **istorioarele tale,** Al?! Cu „scuturi pentru astronave", pe care am ajuns să le știm pe dinafară? Ne hipnotizează? Ne sugerează, hizăniile astea, că nu putem trece de... niște drugi **de fapt inexistenți?!** Ei, eu nu cred!

— Privește în spatele tău! șopti Ola.

Cei doi se întoarseră încetișor. Una din laturile cuștii în care se aflau dispăruse. Cușca devenise un coridor lung, nesfîrșit.

— Cred că ne invită să mergem în direcția aceea, presupuse Ola.

— „Ne invită"?! Ne somează! izbucni întărîtat Il. Să ajungem **spre ce?!** Dacă se termină „coridorul" ăsta într-o peșteră? Dacă ajungem... cine știe unde?! Or fi avînd... o lume a lor în măruntaiele planetei?! Poate credeți că au acolo și vaci cu lapte?! Dar dacă și purcei „pentru sacrificare"?! Vreți să intrăm frumușel, purtîndu-i în brațe pe dumnealor, într-o capcană mai mare?! Eu nu merg! Nu, nici nu mă gîndesc!

— Am mai putea doar, constată Al, să încercăm să-i ucidem. Ceea ce mi se pare însă...

— Cel puțin riscant pentru noi, conchise Ola. Și parcă era vorba să ne dovedim **intențiile pașnice... nu criminale!** își stabili ea poziția.

— Mda! N-avem de ales. Acolo... este „o ușiță"! O cale deschisă. Trebuie s-o urmăm! hotărî Al, luă cu grijă colivia din mîinile ce tremurau ușor ale Olei, porni cu pași rari, apoi tot mai repezi, spre capătul care nu se zărea al coridorului.

— Parcurgem o linie curbă! avertiză după cîteva minute Il. Unde au oare de gînd să ne ducă și **cu ce scop?!** Hm?! Niște ființe inteligente — capabile, după cum credeți, să ne vîre într-o cușcă imaginară, dar similară cu cea în care i-am vîrît noi — trebuie că urmăresc un **scop,** nu? Așa și-or fi exterminat și dușmanii? De-au ajuns să fie singurii supraviețuitori ai planetei?! Întrebarea e de cînd? Vreau să spun... Or fi devenit pur vegetarieni? Sau... pregătesc acum cazanul pentru o ciorbiță grasă?!

— Vorbești prea mult! menționă Al cu ochii la colivie.

— Lasă, Al, că dacă e adevărat ce credem... **Unde dracu' ne duceți?** strigă Il, în pragul unei crize de nervi. Îi privea pe „captivii" lor, cu ostilitate amestecată cu spaimă.

— Nu într-o catacombă, liniștește-te! auziră în spate vocea Olei. La capătul coridorului, e nava. Ne-au analizat; au dezbătut, poate... Au decis. Ne invită, în mod limpede, să le părăsim planeta.

Străbătură, într-o tăcere desăvîrșită, alte sute de metri, privind din cînd în cînd, neliniștiți, în jur, printre drugii aceia stranii — indestructibili? — care păreau că irupseseră, crescuseră din solul roșiatic, uscat, colțuros, ai fi zis că se aflau acolo... de cînd lumea!

Cele patru ființe ciudate continuau să stea neclintite în colivie; doar urechile lor mari, „pergamentoase", se mișcau ușor, abia perceptibil.

— Dar asta ce mai e?! mîrîi Il. Ne invită să plecăm hidoșeniile astea slute, da? Mă rog, bine, dar... Capătul coridorului e închis! Sîntem încă în cușcă!

— Lasă jos colivia, Al! propuse Ola.

Il păru că vrea să obiecteze, își mușcă buzele strivind o înjurătură, Al se conformă, așezînd grijuliu, pe o rocă ceva mai plată, colivia. Cele patru viețuitoare, pe care le priveau cu aviditate, descoperiră imediat ușița, ieșiră una după alta, fără grabă, se strecurară printre stîncile ascuțite cu un mers patruped, dar care li se părea acum — bizară treabă — nu lipsit de o anumită gravitate; dispărură într-una din crăpăturile nenumărate ale solului.

Se priviră nedumeriți, brusc alarmați. Apoi constatară că drugii dispăruseră și ei ca și cînd n-ar fi fost nicicînd. Il fu primul care se puse rapid în mișcare, bombănind:

— Nici „la revedere", nici... „adio"! Hm!

Cîteva minute mai tîrziu alergau aproape spre nava a cărei ușă se deschise. Ed, în costumul greu de intervenție, apăru în cadrul ei, răbufni:

— De ce n-ați răspuns la apeluri?! Ce-ați putut face atîta timp, ce s-a-ntîmplat?!

Cei trei se apropiau în pas domol. Tăceau. Se opriră în apropierea ușii, Il oftă, cercetă încă o dată peisajul bizar.

— Contactul nu a putut fi realizat, murmură contrariat Al. Am ratat; ca niște i-di-oți! silabisi el.

— Ce-ați făcut?! nu pricepu Ed.

— Prostii! bagateliză Il. Moral scăzut, dereglări psihice, halucinații — efecte normale ale unei claustrări îndelungate! bodogăni el urcînd scărița navei. De aproape trei ani... batem Calea Lactee... de ne-a ieșit untul!

— Și cînd, în sfîrșit, găsisem... continuă zdrobit Al. Vor mai trece... cine știe cîți ani, pînă...

— Ei, și?! Eu unul m-am săturat, auziți!? tăie Il, răsucindu-se spre ei. Încep să cred că cel mai important... nu e să curbezi spațiul! Gata, mergem acasă! Mi s-a făcut dor de soacră-mea!

— Ce te-a apucat? se nelinişti Ed.

— Nimic, nimic! abandonă cu un gest de lehamite Il. Cine știe, poate și ce trăncănesc acum o fi sugerat... Hai s-o ștergem mai bine, dar să reținem, Ed! Următoarea hurdubaie interstelară care va mai nimeri pe-aici **e musai** să fie dotată cu cîteva zeci de rotițe!

— Rotițe?! făcu alarmat Ed. Îi privea acum de-a dreptul îngrijorat.

— De cașcaval! zvîrli Il. Poate n-ar strica și niște morcovi. Vor fi elemente **esențiale** în „stabilirea contactului"! declară el net și intră în navă.

Al rămăsese nemișcat. Arăta brusc îmbătrînit.

— Am ratat, repetă el. Am visat o viață, dar cînd...

— Ba eu cred, îl opri cu un zîmbet ciudat Ola, că am realizat **totuși** contactul! Fiecare — dintre reprezentanții celor două lumi, **inteligente,** nu? — a învățat ceva. Poate chiar mult! În definitiv... nu asta am dorit?

UN DOMN BĂTRÎN CU ARIPI URIAŞE

Straniu lucru să întîlneşti o legendă. Mie mi s-a întîmplat asta în Muzeul Literaturii Române, într-o seară de toamnă tîrzie din pustiul anilor '80. Ca mai toţi cei care avem acum treizeci şi ceva de ani, purtam înhumat în amintire leşul Colecţiei (care s-a dovedit un bun îngrăşămînt, nu numai pentru producţia noului val SF, dar şi, oricît ar părea de surprinzător, pentru *mainstream*—ul optzecist) şi un nume: Adrian Rogoz. Colecţia fusese omorîtă, dar purtătorul acestui nume, la limita realului, trăia: un adolescent de şaizeci de ani, şui şi fragil, cu ochii ET-ului lui Spielberg clipind la intersecţia reţelelor de riduri suprapuse. Ca să vă faceţi o idee: în anul de graţie 1987, voiam să intrăm într-o cîrciumă. Îmi apăruse volumul „Planetarium" şi se cădea să fac cinste. Rogoz zice: hai la Capşa. Zis şi făcut. După ce-am intrat, a clipit de cîteva ori buimăcit si a mormăit: „Cînd am fost ultima oară pe aici era altfel". Ultima oară însemna cu vreo patruzeci de ani în urmă.

Dac-ar fi să enunţ o *ars poetica* a acestui urias friabil, căzut parcă din Cărtărescu, două cuvinte mi-ar fi suficiente: poezia speculaţiei. Rogoz se numără printre puţinii pricepători ai fibrei esenţiale a SF-ului ca literatură a imaginarului controlat, fibră care pleacă de la marii manierişti şi trece prin Poe, Valery, Barbu. Şi nu uitaţi: prin paginile Colecţiei au ajuns în Literaura Română *Solaris*-ul lui Lem, *Funes*-ul lui Borges (şi pe atunci nu se prea avea habar de Borges în România) sau bietul bătrîn cu aripi uriaşe al lui Gabriel Garcia Marquez încă nenobelizat.

Iar eu, indiferent de cursul carierei mele literare, mă voi mîndri întotdeauna cu titlul de *Postremo Rogoz Discipulo*.

CRISTIAN TUDOR POPESCU

Mai mult ca perfectul crimei

de ADRIAN ROGOZ

„Dezvoltarea în cinci sute de pagini a unei idei a cărei perfectă expunere orală ia cîteva minute constituie un delir trudnic, nociv."

JORGE LUIS BORGES

În biroul inspectorului de poliţie intră un domn înalt, puţin adus de spate, cu părul sur, periat ca o cască. Era un bărbat distins, îmbrăcat cu o sobră eleganţă; dar pe poliţist îl sculă în picioare privirea de condor a vizitatorului.

– Sînt criticul Gama, spuse luînd loc şi rezemîndu-şi bastonul de muchia biroului.

– Inspectorul Garra, se recomandă amabil celălalt, care, în ciuda bizarului calambur, era aproape convins că, în cazul unei lupte, căprioara va fi mai puternică decît gheara[1]. Cu ce vă pot servi?

– Am fost informat că dumneavoastră vă ocupaţi de cazul lui Andrea Gala. Am fost prieteni.

– Ştiu. Vă mulţumesc că v-aţi deranjat pînă aici. Oricum, v-aş fi făcut o vizită în această chestiune...

– Nu este vorba de deranj, ci de elucidarea împrejurărilor în care şi-a găsit moartea Andrea Gala, unul dintre marii noştri scriitori, cred că...

– Fără nici o îndoială, se grăbi inspectorul să recunoască. I-am citit opera...

– Să înţeleg că sînteţi specializat în... crimele literare? întrebă Gama, iar interlocutorul său percepu o undă de maliţie.

– Crimele... artistice cu cel mai mare procent de victime sînt celelalte, pe care le sancţionaţi dumneavoastră, criticii, ripostă Garra cu un didacticism agresiv. Nouă, poliţiştilor, ne rămîn doar puţinele speţe în care este răpus artistul. Şi chiar atunci se întîmplă, ca în cazul Gala, să fie vorba nu de un borfaş al penei, ci de un nobil condei... De aceea crimele invocate de dumneavoastră, deşi sînt extrem de interesante, nu sînt suficient de frecvente pentru a justifica o specializare...

– Totuşi e ceva ciudat aici... murmură Gama mijindu-şi ochii. Îndărătul logicii dumneavoastră...

– Ce vi se pare ciudat?

– Stilul!

Cuvîntul îl atinse pe Garra ca un stilet stupefiant. Omul roşi, apoi mormăi încurcat:

– Să revenim la prietenul dumneavoastră.

– Înainte de a vă putea da unele lămuriri, pe care cred că numai eu le deţin, va trebui să vă supun unui scurt interogatoriu în legătură cu circumstanţele morţii lui Gala. Vă miră dorinţa mea?

– Nu, răspunse zîmbind inspectorul de poliţie, parcă măgulit de acel procedeu paradoxal. Ştiu că nu v-aţi văzut cu Gala de multă vreme, aşa că vă înţeleg oarecum curiozitatea...

– Oarecum? exclamă contrariat criticul. Aveţi deci rezerve?

– Rezervele nu vă privesc pe dumneavoastră. În dezlegarea unei enigme poliţiste există nenumărate grade de certitudine. Fireşte că majoritatea problemelor pot fi soluţionate satisfăcător cu ajutorul probelor materiale. Rămîn totuşi unele cazuri în care mobilul şi condiţiile sînt mai inefabile şi atunci şi certitudinea este mai fluidă. E tocmai cazul nostru. S-ar părea că totul e clar în ceea ce priveşte cauza decesului... Cadavrul scriitorului a fost găsit în camera de lucru, închisă pe dinăuntru. Gala a sucombat în urma unei otrăviri cu amfetamine. Paharul de pe birou păstra urma whisky-ului în care fusese dizolvată o doză letală de somnifer. Tabletele fuseseră luate din sala de baie. Nu încape îndoială că el şi-a preparat singur băutura ucigaşă.

– După cîte înţeleg, vreţi să aflaţi ce anume l-a împins la sinucidere...

– Sau cine. Am prins de altfel un fir.

Desen de LEONIDA MARIAN

– Da?! spuse neîncrezător Gama şi, apucînd măciulia bastonului său, adăugă vădit ironic: Atunci s-ar putea să nu mai aveţi nevoie de mine.

– Dimpotrivă, rîse inspectorul Garra, dar se frînă brusc, ceea ce făcu rîsul şi mai penibil. Firul duce spre dumneavoastră.

– Spre mine?

Privirea criticului îl fulgeră pe Garra şi acesta se gîndi brusc că numele Gama se potriveşte mai curînd cu ultrapenetrantele radiaţii decît cu gingaşa ciută.

– Ştiţi, reluă inspectorul cu tonul unei scuze, telefonul său avea un înregistrator magnetic.

– Şi? făcu rece şi dispreţuitor criticul.

– Şi cineva, îmi închipui că însuşi Gala, a şters ultima discuţie de pe bandă...

Celălalt nu mai puse nici o întrebare; continua să-l scruteze calm pe inspector.

– Doriţi să ştiţi, desigur, ce ne face să presupunem că este ultima convorbire... Cîteva cuvinte pe care a uitat să le şteargă sau pe care dinadins nu le-a şters. Da... Nu văd de ce vi le-aş ascunde ... „La revedere, Gasa!"

– În felul acesta, vălul misterului creşte[2], rosti grav criticul, deşi părea să glumească.

– Pe scurt, doamna Gasa, care a fost prietena dumneavoastră.

– Este prietena mea, îl întrerupse autoritar criticul, ridicînd bastonul ca pe un sceptru.

– Şi care a fost prietena lui Gala...

– Nu văd legătura.

– Ultima convorbire...

– Neglijaţi acel „la revedere", care vine în contradicţie cu ceea ce s-a întîmplat.

– Depinde de cum interpretezi totul.

– Şi cum interpretaţi?

– În nici un fel. Deocamdată adun faptele. Bîjbîi încă în întuneric şi caut adevărul.

– Adevărul?! exclamă sarcastic Gama. Cu metodele dumneavoastră... poliţiste n-aţi fi niciodată în stare să recunoaşteţi adevărul, chiar dacă l-aţi avea în mînă. Şi bătu retoric cu bastonul în podea.

– Aveţi impresia, ripostă cu deplină politeţe inspectorul, că metodele dumneavoastră... critice sînt mai eficace în detectarea adevărului estetic?

– Poate că nu, arta se consideră joc, în vreme ce poliţia se vrea o instituţie serioasă.

– Orice lucru e serios cînd ajută la rezolvarea enigmei.

– Acest truism n-are nimic de-a face cu problema reală. Admit că adevărul nu e un punct ideal, ci un nor de microfapte care interacţionează complex. Dar uneori – iar moartea prietenului meu constituie tocmai un asemenea caz – metodele dumneavoastră sînt prea brutale ca să pătrundă pînă în adînc. Pentru aceasta e nevoie de...

– Razele gama ale minţii dumneavoastră, zvîrli zîmbind inspectorul.

– Nu se putea spune mai precis, îl lăudă fără umbră de glumă celălalt.

– Mulţumesc, răspunse pe acelaşi ton inspectorul.

– Anumite inflexiuni ale stilului dumneavoastră, rosti circumspect criticul, iar Garra nu se îndoi de sinceritatea remarcii, îmi dau totuşi speranţa că v-aţi putea dezbăra de prejudecăţile profesionale. Am venit cu intenţia să fac unele declaraţii importante, dar ele devin utile doar dacă sînt măsurate cu balanţa care cîntăreşte aburul. Orice metodă grosieră...

– Mă voi strădui să nu vă înşel încrederea, îl întrerupse Garra cu un avînt pe care nu şi-l cunoştea. Şi ca să vă dovedesc măcar buna mea credinţă, vă ofer să alegeţi: declaraţia dumneavoastră poate fi sau nu înregistrată, după cum veţi dori.

– Cele discutate pînă acum au fost înregistrate?

– Da.

– Nu văd de ce n-ar fi şi cele ce urmează, spuse cu suverana-i detaşare Gama.

Inspectorul de poliţie se agită stînjenit pe scaunul său:

– Vă rog să nu apreciaţi greşit ce vă voi spune. Îmi dau seama că singură prezenţa mea alături de dumneavoastră poate influenţa cursul anchetei. Şi în domeniul nostru funcţionează principiul lui Heisenberg. Operatorul înrîureşte experienţa. Dar funcţia mea e totuşi necesară. Altminteri n-aţi fi venit aici... Vă asigur că sînt onorat...

– Bine, puse capăt Gama începutului de bîlbîială a interlocutorului său. Să trecem la obiectul întîlnirii noastre. Pe scurt, cred că autorul moral al morţii lui Gala sînt eu.

Inspectorul schiţă un gest de uimire, dar celălalt n-avea certitudinea că nu era doar un joc de complezenţă.

– Pînă ce nu-mi veţi împărtăşi motivele care v-au condus la această concluzie, îngăduiţi-mi să am îndoieli serioase asupra ei.

– Bănuiesc cam ce fel de îndoieli aveţi. Dar ele nu ating fondul chestiunii.

– Dar dumneavoastră înşivă aţi afirmat că nu sînteţi sigur, ci doar vă credeţi autorul moral...

– Am spus cred, fiindcă e greu să reconstitui toate meandrele demersurilor psihice, dar indiciile sînt indubitabile.

– Recurgeţi deci şi dumneavoastră la factori materiali...

– E drept că există şi o dovadă materială (şi Gama scoase din servieta lui o revistă împăturită). Dar presupunerea mea se bazează pe considerente de altă natură, exclusiv sufleteşti. De altfel, chiar dacă n-am nici o îndoială cu privire la vina mea, cred că n-a fost un lucru premeditat, în orice caz, nu în mod conştient. Şi acum să trecem la ceea ce dumneavoastră numiţi dovadă materială.

Îi întinse celuilalt revista deschisă în dreptul unui articol consacrat artei lui Gala. Inspectorul îşi aruncă ochii peste articol şi imediat se cufundă în lectura lui, ca prins de un vîrtej. Deşi era trecut de treizeci de ani, avea ceva de adolescent, poate din pricina staturii lui scunde şi a feţei proaspete, cu ochii verzi, ageri şi niţel trişti. Citea pe nerăsuflate, scăpînd din cînd în cînd cîte o exclamaţie de uimire sau de admiraţie, iar Gama îl urmărea amuzat, dar şi cu plăcere. După ce termină, Garra îi înapoie criticului revista.

– Ce portret extraordinar! conchise. Dacă-mi este permis să emit judecăţi de valoare, trebuie să mărturisesc că întotdeauna v-am socotit un mare scriitor. Acum însă, poate pentru că am avut prilejul să studiez mai profund obiectul analizei dumneavoastră, impresia pe care mi-aţi produs-o a fost covîrşitoare. Iar în prezentarea romanului ăsta m-aţi întors pe dos. Pentru întîia oară văd că un simplu rezumat poate avea o fascinantă existenţă independentă. Aş zice că aţi realizat performanţa de a concentra într-o mie de cuvinte ceea ce Gala n-a reuşit să transmită în trei sute de pagini.

– Sînteţi pătrunzător, domnule Garra. Aţi recunoscut arma cu care am ucis: acest aşa-zis simplu rezumat, care însă nu-i deloc simplu, iar în realitate nici nu este un rezumat.

– Mă scuzaţi, cuvîntul este într-adevăr grosolan...

– Nicidecum, este numai impropriu...

– Sigur... de altminteri v-am mai spus părerea mea... Dacă n-ar fi grotesc, aş afirma că romanul lui Gala este o copie stîngace a rîndurilor dumneavoastră...

– Sînteţi mai sagace decît mi-aş fi putut închipui. Chiar acesta-i adevărul!

– Acum încep să pricep. A fost ca într-un turnir literar. Romanul său fantastico-ştiinţific s-a bucurat de un succes răsunător. Atunci aţi publicat cele trei coloane în care, printre altele, aţi dat şi chintesenţa întregului roman. Or, această capodoperă de concentrare şi de sugestie...

– V-aţi apropiat de adevăr, dar fiindcă ignoraţi un amănunt, vă scapă esenţialul: cît de cumplită a fost arma cu care l-am ucis. Vă precizez că n-am intenţionat să distrug omul – pe care am continuat să-l socotesc prieten, deşi nu ne mai vedeam – ci o trăsătură vulgară a talentului său...

– Deodată nu mai înţeleg nimic.

– Citiţi data de apariţie a revistei şi veţi sesiza imediat toată grozăvia situaţiei.

– Doamne! Într-adevăr, articolul este scris încă de-acum un an. Ce crud aţi fost!!! Înainte ca Gala să-şi termine romanul, dumneavoastră i l-aţi şi realizat într-o formă retroactivă. Dar cum de n-a aflat? Ah, pricep! V-aţi publicat articolul într-o revistă obscură, de provincie...

– Înaintaţi implacabil spre soluţie. Dar încă n-aţi reuşit să reconstituiţi procedeul de amorsare a exploziei. Vă pot dovedi uşor că romanul prietenului meu nici nu era început în momentul în care mi-am scris articolul.

Inspectorul scoase din biroul său nişte foi pe care, concentrat, le parcurse rapid, apoi, după ce le puse îndărăt în sertar, descoperi volumul lui Gala.

– Parcă avea o dată la sfîrşit...

– Exact. Graţie orgoliului său nemăsurat puteţi aprecia amploarea crimei mele.

– Uluitor! Gala şi-a început romanul la o lună după apariţia articolului dumneavoastră. Aşadar, avem dovada că articolul pe care l-aţi scris n-a fost un plagiat genial...

– Să nu folosim vorbe mari, domnule. Totuşi am recurs la un plagiat.

– Cunoşteaţi ideea romanului său?

– Bineînţeles, de vreme ce era a mea.

– Ah!

– De data asta nu vă pot aduce dovezi... materiale, deşi o maşină de analizat stilul mi-ar detecta desigur paternitatea. Vedeţi însă reuşita a ceea ce numeaţi „rezumatul" meu, tocmai în faptul că ideea îmi aparţine. Şi tot de aici decurge perfecţiunea crimei, deşi mărturisirea mea...

– Mărturisirea dumneavoastră aruncă o nouă şi stranie lumină asupra întregii acţiuni. Ce mi se pare surprinzător e că aţi ghicit fără greş că prietenul dumneavoastră vă va lua ideea ca s-o amplifice pînă la dimensiunile unui roman.

– Lucrurile sînt mai puţin complicate. Ideea mia venit în momentul discuţiei cu el. Mă ambalasem şi cred, în acea clipă înstelată, găsisem chiar forma din articol (pe care l-am scris imediat după plecarea lui Gala). În timp ce vorbeam, în ochii lui am citit că ideea mea îl captivase în aşa măsură încît mi-o va fura. Dar nu oricum. Gala era prea orgolios ca să împrumute o idee, ca s-o coleze la o lucrare de-a sa. Răpindu-mi-o, avea convingerea că salvează perla din bălegar, deşi, dizolvînd-o în roman, o nimicea. Or, tocmai această neînţelegere de principiu ne-a despărţit. Eu pledam pentru densitatea artei, iar el pentru talent, pentru strigătul existenţei, noţiuni cam suspecte care, în ultimă instanţă, însemnează succes şi echivalentul său...

– Consideraţi serios că talentul şi succesul sînt derizorii, că este posibilă fără ele arta?

– Cum aş crede una ca asta? Dar talentul nu poate constitui decît un punct de plecare, nu...

– Succesul – punct de plecare?

– Nici măcar atît. E doar un test, şi el adesea iluzoriu. Talent aveau şi alchimiştii, dar pentru obţinerea transmutaţiei le lipseau instrumentele. De mai multe ori ne-am certat din pricina acestei neînţelegeri de opinii, dar de fiecare dată ne-am împăcat.

– Îmi îngăduiţi să vă întreb dacă mediatoarea reconcilierii nu era doamna Gasa?

– Poate, dar pe noi ne interesează motivul disensiunii, nu al împăcării.

– Nu cumva însă şi una şi alta aveau acelaşi motiv? Iertaţi-mi brutalitatea, dar dumneavoastră v-aţi împlîntat singur un pumnal acuzator şi orice atingere a lui este, vai!, dureroasă...

– Nimic nu-i exclus în lumea asta, totuşi presupunerea dumneavoastră are şanse să fie reală doar dacă se referă la inconştientul nostru. De ce însă aş prefera o ipoteză obscură unor date certe: disensiunea teoretică dintre mine şi Gala?

Cu intuiţia lui rafinată, inspectorul de poliţie sesiză o imperceptibilă nervozitate îndărătul cuvintelor rostite calm.

– Nu voi insista asupra faptului că disensiunea teoretică s-a încheiat tragic, dar chiar dumneavoastră m-aţi invitat de la început să prefer căile subtile celor prea evidente.

– „Brutale" este termenul folosit de mine, ceea ce nu se confundă cu evidenţa...

Inspectorul, care pînă atunci se foise în fotoliul său, se ridică şi veni în dreptul lui Gama. Criticul zîmbi, surprins de înfăţişarea de băiat stîngaci a lui Garra. Acesta prinse din zbor nuanţa zîmbetului şi spuse cu o uşoară iritare în glas:

– Nu contest nimic din ceea ce mi-aţi declarat. Cred numai că adevăratul mobil v-a scăpat chiar dumneavoastră.

– Dacă sînteţi atît de sigur nu mai am ce să adaug, spuse Gama, apucîndu-şi bastonul şi dînd să se ridice.

– Nu sînt atît de sigur, bîlbîi inspectorul abia atingîndu-i mîneca. E numai o supoziţie. Criticul îl fulgeră din nou cu privirea. Vreau să zic că aţi acţionat din gelozie. Nu protestaţi! Ştiu că doamna Gasa v-a părăsit cam în perioada articolului.

– Doamna Gasa locuieşte cu mine...

– Aşa este. Dar numai de cîteva săptămîni, după ce Gala şi-a cheltuit toţi bani încasaţi pe roman...

Pentru întîia oară criticul îşi pierdu siguranţa de sine. Se lăsă în fotoliu cu un aer obosit.

– De vreme ce ştiţi toate astea, de ce mă mai chinuiţi?

– Iertaţi-mă. Aţi venit de bună voie... Nu fac decît să vă atrag atenţia că n-aţi săvîrşit o crimă chiar perfectă, dacă într-adevăr se poate vorbi în cazul dumneavoastră de crimă.

Garra îl scrută cu vădită compasiune pe bărbatul care stătea abătut în fotoliu. Observă deodată că elegantele-i haine erau destul de uzate.

– Şi totuşi, tot ce v-am spus corespunde realităţii.

– E drept. Dar este mai verosimil să cred că Gala s-a sinucis fiindcă era bolnav de nervi şi decavat, decît pentru că l-ar fi zdruncinat articolul dumneavoastră. Or, de ruinarea lui măcar, dacă nu şi de boală, este de vină...

– Nu, protestă vehement Gama, lovind cu bastonul în podea. Singura ei vină este...

– Superficialitatea, completă inspectorul, văzînd că vizitatorul său ezită.

– Prietena unui artist autentic nu poate fi un om superficial. Aş spune mai curînd că are o viziune naivă asupra realităţii, o sete elementară de culori şi sunete violente, o teamă copilărească de moarte. De altfel, se asemăna în această privinţă cu Gala... Poate de aceea simţea uneori nevoia să revină la austeritatea mea.

– Practic însă l-a distrus.

– Nu ştiţi cît de distrusă este ea însăşi.

Inspectorul schimbă brusc subiectul:

– A mai încercat vreodată Gala să se sinucidă?

– El nu, dar doi dintre eroii romanelor lui sfîrşesc astfel.

– Foarte interesant. Mai susţineţi că articolul dumneavoastră i-a determinat moartea?

Criticul nu răspunse imediat. Cei doi bărbaţi se priviră intens, curioşi, fără duşmănie.

– Da. Şi iată de ce. Ideea pe care mi-a luat-o Gala se înrudeşte oarecum cu aceea a lui Wells din „Războiul lumilor". Acolo, dacă vă amintiţi, invadatorii marţieni pier din pricina microbilor tereştri împotriva cărora nu erau imuni. Viziunea mea este mai generală. Extraterestrul care izbuteşte să ia înfăţişarea unui om este nimicit insidios, dar rapid de întreaga natură pămînteană. Totul îi este vrăjmaş, în ciuda aparenţei lui umane. E o concepţie mai dialectică, mai ecologică, aş spune.

– Nu pricep însă...

– Veţi vedea îndată unde vreau să ajung. Ceea ce iniţial fusese la mine o tragedie cosmică, la

Gala a devenit, poate şi din necesităţi comerciale, o dramă sentimentală cu happy-end...
– Şi?!
– Cum, nu e limpede?
– Nu, răspunse rece inspectorul.
Pentru prima dată Gama avu senzaţia că este privit de ochii neînduplecaţi ai unui poliţist.
– Pentru mine este evident că şocul produs de articolul meu i-a catalizat lui Gala complexul sinuciderii care pînă atunci exista doar virtual...
Garra avu un acces de tuse.
– Scuzaţi-mă, îngăimă cu ochii înlăcrimaţi. Dacă-mi îngăduiţi să vă parafrazez, aş spune că există ceva real în afirmaţia dumneavoastră, dar deoarece ignoraţi un amănunt, vă scapă esenţialul lui. De unde ştiţi că Gala v-a citit articolul?
O infimă fracţiune de clipă inspectorul citi în ochii celuilalt spaima şi avîntul disperat al unuia care sare peste o prăpastie. Dar glasul criticului nu era umbrit decît de o candidă uimire cînd spuse:
– Însăşi moartea lui mi-o dovedeşte.
– Îmi pare rău, gemu Garra. De data asta, fiindcă sînteţi convins că mediatoarea dumneavoastră i-a strecurat şi articolul, mi-aţi dat un răspuns pripit...
– N-am spus nimic... protestă criticul.
– Acest flagrant cerc vicios în demonstraţie vi se pare nimic? Dimpotrivă, aţi spus prea multe...
Gama, care-şi proptea bărbia în mîinile strînse peste măciulia bastonului, îşi plecă brusc fruntea.
– Fără să vreţi, reluă inspectorul, v-aţi mărturisit teama că articolul i l-a adus doamna Gasa. Tăcerea dumneavoastră îmi confirmă acest lucru.
– N-aveţi nici o dovadă, murmură criticul.
– Ba da. Pe masa de lucru a lui Gala se afla revista cu articolul...
– Atunci mi-aţi jucat o farsă! se mînie Gama, lovind cu bastonul în podea.
– Vă jur că am citit pentru prima oară articolul abia acum, cînd mi l-aţi dat, surîse suav inspectorul.
– Şi vreţi să vă cred?
– A fost o greşeală a mea, recunosc. În clipa în care am descoperit revista, m-am uitat la dată. Observînd că este de anul trecut, n-am mai citit articolul. M-am mulţumit doar să dau filele la analiza dactiloscopică.
– E verosimil ce spuneţi. Vedeţi că intuiţia mea nu m-a înşelat.
– N-am ajuns încă la detaliul pomenit. Regret că trebuie să vă comunic un lucru care vă dărîmă întregul eşafodaj...
– Vă ascult, oftă Gama. Am început să mă tem de dumneavoastră.
Un moment, figura inspectorului şovăi între perplexitate şi satisfacţie, apoi, scoţînd din birou hîrtiile pe care le mai cercetase, rosti pe un ton tehnic:
– Revista poartă o sumedenie de amprente, majoritatea aparţinînd lui Gala. Vă spune ceva asta?
– Da. Că articolul meu l-a tulburat...
– Numai că amprentele lui se înşiruie în timp. Cele mai vechi sînt de acum un an. Ceea ce înseamnă că orgoliului său nu i-a scăpat nimic din ce s-a publicat despre el. De altminteri am descoperit dosare întregi cu recenzii şi cronici consacrate operei sale. Dar numai articolul dumneavoastră se afla deschis pe masă. Pricepeţi?
– Tot ce aud acum mă răscoleşte profund.
– Vă înţeleg. Situaţia e destul de dificilă! Pe de o parte, aveţi dreptate să pretindeţi că rîndurile pe care le-aţi scris au constituit pentru Gala un şoc. Amprentele lui dovedesc chiar o veritabilă obsesie. Pe de altă parte însă, deoarece unele dintre ele datează de un an, avem dreptul să afirmăm în mod peremptoriu că romanul său e un plagiat şi încă unul îndelung premeditat, ceea ce face ca vinovăţia dumneavoastră să devină foarte diafană. Mă urmăriţi?
– Raţionamentul dumneavoastră e cu atît mai uluitor cu cît mi se pare de necombătut.
– Pe scurt, dacă se poate vorbi de o crimă... Inspectorul se întrerupse, frunzărind visător teancul de pe birou; părea că-şi caută cuvintele. Cele mai mari şanse de a fi socotit autorul acestei crime este însuşi Gala. Cu tenacitatea unui artist posedat şi-a corupt, şi-a mistuit existenţa. Juca, bea şi consuma stupefiante. Banii încasaţi pe roman i-a cheltuit foarte repede. Se vîrîse apoi în nişte afaceri dubioase care se încurcaseră pînă într-atît încît în ultimele lui zile se temuse mereu că va fi arestat. E posibil ca doamna Gasa să nu fi fost decît o victimă a lui. Cert e însă că înţelegea să rămînă cu el doar atît timp cît avea bani. Poate că această atitudine denotă cruzime, dar poate că e numai o dovadă de dispreţ. Aceste eşecuri în lanţ, prăbuşirea tonusului său vital vor fi catalizat lui Gala complexul sinuciderii de care pomeneaţi.
– Totuşi ce căuta acolo articolul meu?
– Atît articolul semnat de dumneavoastră, cît şi banda magnetică ştearsă, dar purtînd la urmă numele doamnei Gasa, au fost, ca să spun aşa, corpuri delicte semifabricate în scopul de a vă implica în moartea lui, de a vă învinovăţii...
– Ce perfidie!
– Sînteţi nedrept. Îmi cereţi mie, de fapt pretindeţi realităţii subtilitate. Or, procedeul prietenului dumneavoastră a fost, incontestabil, subtil.
Inspectorul zvîrli celuilalt o privire furişă – nu cumva l-a jignit? Şi, într-adevăr, Gama se întreba dacă interlocutorul său nu glumea. Răspunse posomorît:
– Ce fel de subtilitate e asta, care te poate băga la ocnă?
– Cred că exageraţi cu ocna. Răzbunarea lui e mai subtilă. Dovadă că aţi venit singur să vă recunoaşteţi vinovat. Susţin că-i nedrept a-l acuza pe Gala de perfidie, deoarece o răzbunare, oricît ar fi ea un act exagerat sau primitiv, nu constituie decît un efect. Or, toate acţiunile săvîrşite de Gala au fost nişte răzbunări. Sînteţi de acord că a fost un scriitor de mare talent...
– De care şi-a bătut întotdeauna joc. Prolixitatea lui, lipsa de orice densitate a romanelor lui stau mărturie...
– Îmi îngădui să nu fiu întru totul de acord...
– Mă rog.
– Părerea mea e că excelenţa operelor concentrate nu poate anihila faptul că există şi genii rapsodice. Mallarmé nu-l anulează pe Rabelais.
– E un punct de vedere tenabil, dar nu uitaţi

că detectăm o mare densitate şi în romanele pe care le numiţi rapsodice.

– Susţin doar că succesul lui Gala nu este nemeritat, în ciuda unor concesii făcute unui anumit gust. În acest sens, chiar dacă ideea romanului său a fost furată, ceea ce a rezultat constituie o variantă originală şi viabilă.

– Credeţi asta? întrebă trist criticul.

– Absolut. Dumneavoastră i-aţi sancţionat anticipat furtul, fiind convins că veţi fi furat; totodată însă nu este exclus că i-aţi determinat oarecum hotărîrea.

– E o simplă presupunere.

– Ba nu. Amprentele şi dorinţa lui de a se răzbuna pe dumneavoastră dovedesc că acel articol l-a obsedat, l-a îndîrjit, a jucat un rol important în faptele lui din ultimul an.

– Deci sînt totuşi vinovat...

– Într-un fel, da. Nu mă îndoiesc că intenţia dumneavoastră n-a fost criminală, că, publicîndu-vă articolul, nici nu vă trecea prin gînd că ar putea să aibă consecinţe tragice. Dar un artist, un critic n-ar trebui să prevadă urmările scrisului său?

– Mă copleşiţi...

– Nu. Încerc să descopăr adevăratele meandre ale acestor întîmplări. Gala s-a născut sărac. Mulţi ani s-a zbătut în mizerie pînă ce a reuşit să cucerească o anumită notorietate. Pentru înţelepţi sau sfinţi sărăcia va fi reprezentînd un mediu ideal. Nu însă şi pentru dorinţele şi fantezia lui Gala. Şi atunci s-a răzbunat pe nedreptăţile lumii în care trăia, minîndu-şi propria viaţă, înjosindu-şi talentul pe care nu-l considera decît o marfă. Un asemenea impuls vindicativ i l-aţi stîrnit şi dumneavoastră şi doamna Gasa. Subliniez că nu vreau să vă acuz, ci numai să dau evenimentelor o anumită coerenţă. Fireşte, cauzele pomenite au fost nişte virtualităţi (nici o lege din societatea noastră nu le condamnă), în vreme ce Gala a violat efectiv codul penal. E de reţinut totuşi că pentru tot ce a săvîrşit el a plătit cu viaţa...

– Domnule Garra... mă iertaţi... poate veţi socoti o indiscreţie...?

– După ce dumneavoastră v-aţi aşezat de bună voie sub reflectorul interogaţiilor mele, ar fi cel puţin nedelicat să nu răspund la orice întrebare pe care mi-aţi pune-o...

– Voiam să vă întreb dacă scrieţi... dacă scrieţi literatură... Inspectorul zîmbi uşor amar. Ştiu, continuă Gama cu o vibraţie nemaiîntîlnită pînă atunci în glasul său, ştiu că există suflete sensibile care torc în secret o melodie suavă, imperceptibilă tocmai din pricina structurii lor delicate... E posibil să vă mire că duritatea mea e receptivă la astfel de mesaje... tăcute. Unele tăceri înfiorate sînt totuşi mai apropiate de concentrare decît orice discurs. Şi după cum există genii ale densităţii şi genii rapsodice (parcă aşa le-aţi numit), există, cred, şi genii tăcute.

– Mulţumesc, murmură Garra.

– Vi se pare, probabil, curios că vă pun o asemenea întrebare.

– Nu chiar...

– E totuşi uluitor cum, într-o singură oră, sub influxul dumneavoastră, vinovăţia a circulat ca un curent de la unul la altul... E ceva obiectiv în argumentele pe care le-aţi adus, dar, fără revelatorul dumneavoastră, ele ar fi rămas invizibile. Iată de ce v-am întrebat dacă scrieţi...

– Aveţi dreptate, gîndurile mele sînt dependente de educaţia pe care am primit-o. Mama mea era calvinistă, un anumit complex al culpabilităţii mi-a format copilăria. Pentru răul ce există, tot universul ar fi solidar. În ceea ce priveşte scrisul, poate că o dată vă voi arăta ceva. Un lucru vă pot spune de pe acum, ca să-mi pricepeţi... viziunea. Ideea dumneavoastră din articol se referă la un extraterestru care luase chipul unui pămîntean. Ei bine... Eu însumi mă mir de modul în care-i văd pe oameni... fiecare dintre ei mi se pare o enigmă inepuizabilă, fiecare dintre ei îmi face impresia unui adevărat... extraterestru.

---

[1] **În limba spaniolă, gama = căprioară, iar garra = gheară.**
[2] **Gasa = voal, în spaniolă.**

Desen de NIC NICOLAEV

Desen de DAN COROIU

DOMNULUI FRANKENSTEIN, CU DRAGOSTE!

(Urmare din pag. 6)

de cunoscută îi provoca o stare vecină cu demența, şi trase de ea cu furie. O durere vie, un val de sînge, şi de sub scalp apărură într-o carcasă transparentă zeci şi zeci de alte plăcuţe cu circuite logice de tip molecular...

Kern se priveşte în continuare. Apoi, cu mişcări febrile, deschide o trusă chirurgicală portabilă. Un bisturiu aruncă un luciu scurt şi, mînuit precis, execută o incizie lungă în pielea piciorului. Apoi încă una. Sîngele curge brusc, de parcă nu aşteaptă nimic altceva, şi relativ repede se coagulează pe marginile rănii din care răsar pîrghii metalice, rotiţe dinţate, microservomecanisme, cabluri electrice subţiri, microprocesoare... Bisturiul taie iar şi iar, precis, metodic. Din pielea sintetică, dar VIE, căci numeroase terminaţii nervoase – nu, electrice! un păienjeniş de firişoare aurii – transmit excitaţii, de fapt simple impulsuri electrice, nu ca acelea din celula nervoasă, a cărei alcătuire Kern o cunoaşte destul de bine, ci pur şi simplu curent electric bun să-ţi aprindă o veioză, să pună în mişcare o jucărie, deci, din pielea sintetică, apar mereu noi şi noi componente şi Kern le priveşte acum tot mai bizar, în ochii lui sintetici irişii pulsează haotic, pupila se dilată, se comprimă, da, spunea tata, ai grijă, Kern, să nu confunzi mioza cu midriaza, mama rîdea, dar cine era mama? Cine era tata? Cine sînt Brehn, Thora şi toţi ceilalţi? CINE SÎNT EU? DE CE M-AŢI CREAT? DE CE MI-AŢI DAT AMINTIRI? DE CE M-AŢI MINŢIT CĂ SÎNT OM? Şi mîinile aleargă tot mai nerăbdătoare... Bisturiul... pense... aşa, acum o cheie... un cleşte... DE CE M-AŢI CONSTRUIT? DE CE? DE CE MI-AŢI CREAT CU O AŞA MINUŢIOASĂ CRUZIME ILUZIA VIEŢII, A LUPTEI, A FERICIRII? DE CE, THORA? DE CE, BREHN? DE CE, DOMNULE FRANKENSTEIN? RASPUNDEŢI, LAŞILOR! CE EXPERIMENT E ACESTA, MONŞTRILOR? NU-MI PASĂ DE SCOPUL PE CARE L-AŢI URMĂRIT – DESIGUR „GENEROS", „UMANITAR"! DE CE AŢI FĂCUT-O?... altă cheie, şurubelniţa... aşa... piciorul şi gamba dreaptă sînt demontate... dar nu! Afară, repede AFARĂ!, şi Soarele rîde acum de mine, biet mecanism viu, fără trecut, fără viitor, de care, tot acum, voi, creatorii mei, poate că rîdeţi pe-nfundate, sau faceţi presupuneri savante – „Un experiment nereuşit!", „Da, păcat", „Dacă vom face data viitoare aşa...", „Dacă ar fi fost altminteri...", „Mai reduceţi din numărul circuitelor mnezice", DA, CIRCUITELE MNEZICE, VIAŢA MEA, VIAŢA LUI KERN, E UN CIRCUIT MNEZIC, SÎNT UN PROGRAM DE ORDINATOR, DOAMNELOR ŞI DOMNILOR, SERVIŢI CU ÎNCREDERE!, şi vîntul deşertului se învîrtejeşte în jurul celui care se demontează meticulos, bucată cu bucată, fiindcă nu are trecut şi nici viitor, este doar o minciună, o mare minciună, deconspirată de un fenomen aleator oarecare, un cutremur sau un meteorit. DE CE M-AŢI MINŢIT CĂ SÎNT OM? O IUBEAM PE THORA ACEEA DIN IMPULSURI ELECTRICE, ÎL IUBEAM ŞI PE IDIOTUL DE BREHN DIN IMPULSURI ELECTRICE, VĂ IUBEAM, DE CE MI-AŢI „DĂRUIT" O LUME CARE NU VA FI A MEA NICIODATĂ, DOMNILOR FRANKENSTEIN?

•

A doua zi, cînd jeepurile sosiră în jurul „astronavei", îl găsiră demontat pînă sub braţe. Celelalte piese erau rînduite frumos în cutii de „hrană compactizată" pe care cel care fusese Kern scrisese cu degetul înmuiat în vopseaua ce-i ţinuse loc de sînge: „Domnului Frankenstein, cu dragoste".

Sfîrșitul copilăriei

de
ARTHUR C. CLARKE

Sfîrșitul copilăriei

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

CAPITOLUL ZECE

Jan se rezemă de elefant, lăsîndu-și palmele pe pielea aspră aidoma scoarței unui copac. Privi urechile uriașe și fildeșurile curbate, încîntat de dibăcia celui care-l împăiase. Ce ființe stranii, se întrebă el, din ce lumi neștiute, vor privi într-o bună zi emisarul acela de pe Pămînt?

— Cîte animale ați trimis Overlorzilor? îl întrebă pe Rupert.

— Cel puțin cincizeci, deși ăsta-i cel mai mare. E magnific, nu-i așa? Pînă acum au fost doar fluturi, șerpi, maimuțe... chestii de-astea... Deși, anul trecut, a fost și un hipopotam.

— Pare o idee morbidă, zîmbi răutăcios Jan, dar presupun că au deja în colecție un grup frumos împăiat de **Homo Sapiens.** Mă întreb cine au fost fericiții?

— Ai probabil dreptate, rosti Rupert indiferent. Ar fi ușor de aranjat prin spitale...

— Ce s-ar întîmpla, continuă Jan gînditor, dacă s-ar oferi cineva, voluntar, ca specimen **viu?** Presupunînd, bineînțeles, că i s-ar garanta întoarcerea...

Rupert rîse, deși cu simpatie.

— Este o ofertă? Să i-o transmit lui Rashaverak?

Pentru o clipă, tînărul reflectă serios, apoi scutură din cap.

— Aăaă, nu... Mă gîndeam cu glas tare. Cu siguranță că m-ar refuza. Apropo, te mai vezi cu el?

— M-a căutat acum șase săptămîni. A găsit o carte pe care o urmăream de multă vreme. Drăguț din partea lui...

Jan ocoli încet monstrul împăiat, admirînd talentul care-l încremenise pe vecie în clipa aceea de maximă vigoare.

— Ai aflat ce căuta? întrebă el. Personal, mi se pare greu de alăturat știința Overlorzilor cu interesul pentru ocultism.

Rupert îl privi suspicios, întrebîndu-se dacă nu cumva interlocutorul său își bătea joc de el.

— Explicația lui părea plauzibilă. Ca antropolog, era interesat de orice aspect al culturii noastre. Amintește-ți: ei au avut mult timp la dispoziție... Din punctul de vedere al detaliilor, Overlorzii cunosc mai multe decît oricare cercetător uman. Parcurgerea bibliotecii mele n-a însemnat un efort deosebit pentru resursele lui Rashy.

Poate că acesta era realmente adevărul, totuși Jan nu se simțea convins. Uneori se gîndea să-i destăinuie lui Rupert secretul său, dar îl oprea prudența lui înnăscută. Poate că atunci cînd avea să-și întîlnească prietenul Overlord, cumnatul lui ar fi scăpat vreo aluzie — tentația era prea mare.

— Întîmplător, făcu Rupert, schimbînd brusc subiectul, dacă ți se pare mare lucru, ar trebui să vezi comisionul lui Sullivan. A promis că le va livra Overlorzilor cele mai mari animale de pe Pămînt: balena albă și calmarul. Vor fi împăiate într-o scenă de luptă. Îți dai seama ce spectacol!

Pentru o clipă, Jan nu-i răspunse. Ideea care-i venise era prea șocantă, prea fantastică pentru a fi luată în serios... Totuși, tocmai pentru că era atît de îndrăzneață, ar fi putut reuși.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Rupert neliniștit. Te-a lovit căldura?

Jan se scutură, revenind la realitate.

— Nu, n-am nimic. Mă întrebam cum vor transporta Overlorzii un asemenea „pachețel"?

— Ah, unul dintre cargourile lor va coborî, se va deschide o trapă și coletele vor fi introduse în navă.

— Exact așa mă gîndeam și eu, încuviință tînărul.

Semăna cu cabina unei nave spațiale, însă nu era așa ceva. Pereții erau acoperiți cu cadrane și instrumente; nu existau ferestre, doar un ecran mare în fața pilotului. Vehiculul putea transporta șase pasageri, dar în momentul acela Jan era singur.

Urmărea ecranul cu atenție, absorbind fiecare imagine a peisajului straniu și necunoscut ce-i trecea prin fața ochilor. Necunoscut — da, tot atît de necunoscut cît și orice altceva putea întîlni dincolo de stele, dacă planul lui nebunesc avea să reușească. Intrase pe tărîmul unor creaturi de coșmar, devorîndu-se între ele, în beznă, nestingherite de la facerea lumii. Un tărîm deasupra căruia oamenii navigau de mii de ani; aflat la numai un kilometru sub carena corăbiilor — cu toate acestea, cu numai o sută de ani în urmă, cunoșteau despre el mai puține lucruri decît despre Lună.

Pilotul cobora spre imensitățile încă neexplorate ale Pacificului de sud. Urmărea semnalele undelor emise de balizele de pe fundul oceanului. Continuau să fie tot atît de îndepărtați de acesta pe cît erau norii de suprafața Pămîntului.

Totuși erau puține de văzut: ecranele submarinului scrutau zadarnic apele. Tumultul creat de jeturile propulsoare speriase probabil peștii mai mici; orice creatură ce s-ar fi apropiat pentru a investiga trebuia să fie suficient de mare să nu cunoască teama.

Cabina cea mică vibra sub acțiunea energiei — energia aceea care putea echilibra greutatea uriașă a apei de deasupra lor, menținînd micuța sferă de lumină și aer în interiorul căreia oamenii puteau trăi. Dacă energia s-ar fi oprit, își spuse Jan, aveau să rămînă prizonierii unui sicriu metalic, îngropat adînc în mîlul oceanului.

— E momentul, vorbi pilotul. Acționă cîteva comenzi și submarinul se opri încetișor, pe măsură ce jeturile se stingeau. Plutea acum, menținîndu-și echilibrul, aidoma unui aerostat.

Pilotul verifică poziția cu sonarul, apoi rosti:

— Înainte de a porni iarăși motoarele, să vedem dacă se aude ceva...

Difuzorul inundă cabina micuță cu un murmur continuu și înfundat. Nu exista nici un sunet aparte, pe care Jan să-l poată distinge de rest; doar un fundal permanent, contopind toate zgomotele singulare. Jan știa că, în clipa aceea, asculta discuțiile dintre miriadele de locuitori ai oceanului. Parcă s-ar fi aflat în mijlocul unei păduri pulsînd de viață — numai că acolo ar fi recunoscut unele glasuri. Aici, nici un fir nu putea fi izolat din împletitura sonoră. Era atît de străină, atît de îndepărtată de tot ce cunoscuse pînă atunci, încît își simți părul zbîrlindu-se. Și totuși aceasta constituia o parte a lumii sale...

Țipătul traversă fundalul sonor aidoma unui fulger printre norii întunecați. Se destrămă repede într-o plîngere tînguitoare, un bocet care se modulă și apoi dispăru, fiind repetat peste o clipă de o sursă mult mai îndepărtată. Apoi izbucni un cor de strigăte, un vacarm ce-l determină pe pilot să reducă rapid volumul difuzorului.

— Pentru Dumnezeu, ce-a fost **asta?** gîfîi Jan.

— Groaznic, nu-i așa? Un banc de balene la vreo zece kilometri depărtare... Știam ca sînt pe aici și m-am gîndit că ți-ar place să le auzi...

Jan se înfioră.

— Și eu care întotdeauna am crezut că oceanul este tăcut! De ce sînt atît de gălăgioase?

— Bănuiesc că vorbesc între ele. Sullivan ți-ar putea spune — se zice chiar că poate recunoaște unii indivizi, deși mi se pare incredibil. Hei, avem tovarăși!

Pe ecran apăruse un pește cu fălci exagerat de masive. Părea destul de mare, dar Jan nu cunoștea scara de amplificare a aparatului și era greu de făcut o apreciere. De sub branhii îi atîrna un tentacul lung, terminîndu-se printr-un organ necunoscut sub formă de clopot.

— Îl vedem în infraroșu, spuse pilotul. Uite-l și în lumină naturală.

Peștele dispăruse complet. Rămăsese numai tentaculul, strălucind fosforescent. Apoi, într-o clipă, silueta creaturii redeveni vizibilă pe măsură ce o rază de lumină îl prinse în cercul ei.

— Este un pescar; aceea-i undiţa cu care prinde alţi peşti. Uluitor, nu-i aşa? Ceea ce nu înţeleg este de ce momeala lui nu atrage şi peşti care l-ar putea înghiţi **pe el?** În sfîrşit... nu mai putem aştepta aici toată ziua. Să-l vezi cum fuge cînd pornesc jeturile...

Cabina vibră iarăşi şi submarinul se porni înainte. Peştele cel fosforescent îşi aprinse brusc toate luminile într-un semnal disperat de alarmă şi dispăru ca un meteor în bezna abisului.

După alte douăzeci de minute de coborîre lentă, degetele invizibile ale radarului anunţară primele impulsuri de pe fundul oceanului. La mare adîncime sub ei se întindea un şir de coline scunde, cu coamele rotunjite. Neregularităţile, existente pe semne cîndva, fuseseră de multă vreme erodate de curentul veşnic al maselor de apă de deasupra. Curentul nu înceta niciodată, nici chiar aici, în mijlocul Pacificului, departe de marile estuare care înghiţeau încet continentele în ocean. Curentul purta în el pantele măcinate ale Anzilor, corpurile miliardelor de fiinţe vii, praful meteoriţilor ce rătăciseră prin spaţiu pentru a-şi afla odihna aici, în noaptea eternă, unde zăcea fundaţia viitoarelor tărîmuri...

Colinele rămîneau în urmă. Jan ştia că ele reprezentau avanposturile unei cîmpii întinse, situate la o adîncime prea mare pentru a putea apărea pe ecrane.

Submarinul îşi continua coborîrea lină. Acum distingeau alte corpuri; datorită unghiului vizual, tînărul nu-şi dădu seama imediat ce anume reprezentau. Apoi înţelese că drept în mijlocul cîmpiei se înălţa un munte.

Imaginea se limpezea treptat; de la distanţa aceea, radarele funcţionau perfect şi detaliile erau atît de distincte încît imaginea părea formată de undele luminoase. Jan putea urmări orice peşte ciudat vînîndu-i pe alţii printre bolovani. La un moment dat, o creatură cu aspect bestial şi fălci uriaşe înotă pe lîngă o fisură pe jumătate năruită. Cu o mişcare prea rapidă pentru a putea fi sesizată de ochiul omenesc, un tentacul lung ţîşni din fisură şi trase în bezna peştele zbătîndu-se.

— Aproape am ajuns, spuse pilotul. Peste cîteva clipe, poţi vedea laboratorul.

Treceau încet deasupra unei creste stîncoase; cîmpia de sub ei începuse să se zărească şi Jan estimă că se găseau la cîteva sute de metri deasupra fundului. După aceea, văzu, la vreun kilometru în faţă, o îngrămădire de sfere cocoţate pe tripoduri, legate laolaltă prin tuburi. Semănau perfect cu rezervoarele unei uzine chimice şi, într-adevăr, fuseseră proiectate pe aceleaşi principii fundamentale. Singura diferenţă era faptul că acolo presiunile la care trebuiau să reziste se exercitau **din afară,** nu dinăuntru.

— Ce-i asta? izbucni brusc Jan. Arătă cu un deget tremurător către sfera cea mai apropiată. Acum liniile ciudate de pe suprafaţa ei se dovedeau a fi o reţea de tentacule gigantice. Cu cît submarinul se apropia, cu atît putea să vadă mai bine că tentaculele se terminau într-o masă uriaşă, cărnoasă, în care se distingeau doi ochi enormi.

— Probabil Lucifer, rosti pilotul indiferent. Pesemne că-l hrăneşte cineva... Apăsă un buton şi se apleca peste pupitrul de comandă.

— S2 către Laborator. Ne apropiem. Goniţi copilaşul

— Laboratorul către S2, veni prompt răspunsul. Faceţi contactul. Lucey va pleca imediat.

Pereţii curbaţi din metal începuseră să acopere ecranul. Jan zări o ultimă imagine a unui tentacul uriaş, acoperit de ventuze, retrăgîndu-se la apropierea lor. Se auziră un zăngănit surd şi o serie de scrîşnituri, în vreme ce tacheţii căutau punctele de contact de pe chepengul oval al submarinului. Peste cîteva clipe, submarinul era fixat pe peretele bazei, cele două chepenguri fuseseră conectate şi pasagerii se îndreptară către ecluză. Se aprinse semnalul PRESIUNI EGALE, chepengurile se desfăcură şi calea spre Laboratorul Suboceanic Unu se deschise.

Jan îl găsi pe profesorul Sullivan într-o cămăruţă dezordonată, părînd că slujeşte simultan ca birou, atelier şi laborator. Profesorul privea cu un microscop în interiorul unui obiect asemănător unei bombe miniaturale. Era probabil o capsulă de presiune, conţinînd vreun specimen al vieţii submarine ce înota fericit în condiţiile sale obişnuite, de cîteva tone pe centimetru pătrat.

— Hei, făcu Sullivan. Ce mai face Rupert? Şi cu ce te putem ajuta?

— Rupert este bine, răspunse tînărul. Îţi transmite salutări şi spune că i-ar face plăcere să te viziteze, dacă n-ar suferi de claustrofobie.

— Atunci realmente nu i-ar plăcea aici, cu cinci kilometri de apă deasupra lui. Apropo, te simţi bine?

— Nu mai rău decît într-un stratojet, înălţă Jan din umeri. În ambele cazuri, dacă se defectează ceva, rezultatul este identic.

— Perfect adevărat; dar surprinzător cît de puţini oameni înţeleg asta.

Sullivan se jucă cu microscopul, apoi privi întrebător spre musafirul său.

— Îmi face plăcere să-ţi arăt baza noastră, spuse el, dar trebuie să recunosc că am rămas puţin surprins cînd Rupert mi-a transmis rugămintea ta. N-am putut înţelege de ce unul dintre fanaticii spaţiului ar fi interesat de cercetările noastre. Nu te îndrepţi în direcţia greşită? Chicoti amuzat: personal, n-am priceput de ce te-ai grăbit să vii aici... Vor trece cîteva sute de ani pînă cînd vom cartografia tot oceanul.

Jan răsuflă adînc. Era mulţumit că Sullivan deschisese discuţia, deoarece îi uşurase considerabil misiunea. În ciuda ironiilor ihtiologului, cei doi bărbaţi aveau multe lucruri în comun. N-avea să fie greu să înfiripeze o punte, să cîştige simpatia şi ajutorul lui Sullivan. Acesta era un om cu imaginaţie, altfel n-ar fi ajuns niciodată în lumea aceea subacvatică. Trebuia totuşi să fie prudent, deoarece rugămintea lui era, folosind un eufemism, oarecum neobişnuită.

Ceva îi dădea încredere: chiar dacă Sullivan refuza să coopereze, cu siguranţă n-avea să destăinuie nimănui secretul lui Jan. Iar acolo, în biroul cel micuţ din adîncurile Pacificului, nu exista pericolul ca Overlorzii, oricîte puteri ar fi avut, să le poată asculta discuţia.

— Profesore Sullivan, începu el, cum te-ai simţi dacă oceanul te-ar atrage dar Overlorzii ţi-ar interzice să te apropii de el?

— Fără îndoială, nemulţumit.

— Sînt convins. Să presupunem că, într-o bună zi, ai avea şansa de a-ţi atinge visul fără ca ei să ştie. Ce-ai face? Ai profita de ocazie?

Sullivan nu ezită.

— Bineînţeles.

L-am prins! se gîndi Jan. Acum nu mai poate da înapoi, doar dacă nu-i este teamă de Overlorzi. Şi mă îndoiesc că Sullivan se teme de ceva. Se aplecă înainte şi se pregăti să-şi expună cazul.

Profesorul Sullivan nu era însă greu de cap. Înainte ca Jan să poată vorbi, buzele i se răsfrînseră într-un zîmbet sardonic.

— Deci **ăsta-i** jocul? şopti el. Foarte, foarte interesant. Acum, dă-i drumul şi spune cum te-aş putea ajuta.

CAPITOLUL UNSPREZECE

Într-o epocă anterioară, profesorul Sullivan ar fi fost considerat un lux costisitor. Acţiunile sale costau tot atît de mult cît şi un război la scară redusă; într-adevăr, putea fi asemănat cu un general conducînd o continuă campanie împotriva unui duşman care nu cunoştea odihna. Duşmanul lui era oceanul, aliat cu frigul, întunericul şi, în primul rînd, presiunea. Profesorul Sullivan deţinea de partea lui talentul şi inteligenţa inginerului. Cîştigase multe victorii, dar oceanul era răbdător: putea aştepta. Sullivan ştia că, într-o bună zi, el avea să greşească. Era cel puţin consolat că n-avea să moară înecat. Moartea lui urma să fie mult mai rapidă.

Refuzase să-şi asume vreun angajament faţă de Jan, însă ştia de-acum răspunsul. Avea ocazia unei experienţe extrem de interesante. Din păcate, n-avea să-i afle niciodată rezultatul; dar aşa ceva se întîmpla frecvent în cercetarea ştiinţifică şi chiar el iniţiase programe ce urmau să se încheie peste cîteva decenii.

Profesorul era un bărbat curajos şi inteligent, dar, analizîndu-şi cariera, îşi dădea seama că nu avusese parte de gloria aceea care păstrează peste veacuri numele unui savant. Acum i se oferea şansa, total neaşteptată şi cu atît mai atrăgătoare, de a intra cu adevărat în cărţile de istorie. Nu era o ambiţie pe care s-o fi recunoscut vreodată şi, ca să fim drepţi, l-ar fi ajutat pe Jan chiar dacă aportul lui avea să rămînă necunoscut.

Jan însă cîntărea din nou lucrurile. Inerția ideii sale îl adusese pînă acolo aproape fără nici un efort. Verificase unele lucruri, totuși nu întreprinsese nici un pas pentru a transforma visul în realitate. Peste cîteva zile însă, trebuia să decidă. Dacă profesorul Sullivan era de acord să coopereze, n-avea cum să mai dea înapoi. Trebuia să înfrunte viitorul cu toate necunoscutele lui.

Ceea ce l-a decis în cele din urmă a fost gîndul că dacă pierdea ocazia aceea incredibilă, nu și-ar fi iertat-o niciodată. Restul vieții sale urma să fie petrecut în regrete zadarnice — și nimic nu era mai rău decît așa ceva.

Răspunsul lui Sullivan sosi după cîteva ore și atunci știu că zarurile fuseseră aruncate. Încet, pentru că avea încă destul timp la dispoziție, începu să-și aranjeze treburile.

„Dragă Maia", începea scrisoarea, „ceea ce urmează va fi pentru tine, folosind un eufemism, o mare surpriză. Cînd vei citi scrisoarea aceasta, eu n-o să mai fiu pe Pămînt. Asta nu înseamnă că am plecat pe Luna, așa cum au făcut-o atîția alții. Nu, voi fi în drum spre planeta Overlorzilor. Voi fi primul om care a ieșit din Sistemul Solar.

Am dat scrisoarea aceasta unui prieten care mă ajută; el o va păstra pînă cînd va ști că planul mi-a reușit, cel puțin în prima lui fază, și că este prea tîrziu pentru ca Overlorzii să mai poată interveni. Voi fi atît de departe, călătorind cu o asemenea viteză încît mă îndoiesc că voi putea fi ajuns de un ordin de întoarcere. Chiar așa fiind, pare de necrezut ca nava să revină pe Pămînt. Nu mă consider o persoană atît de importantă.

Pentru început, să-ți explic ce m-a determinat să ajung aici. Știi că m-a preocupat dintotdeauna zborul spațial și m-am simțit permanent frustrat, deoarece nu ni s-a permis să călătorim pe alte planete sau să aflăm ceva despre civilizația Overlorzilor. Dacă n-ar fi fost intervenția lor, poate că pînă acum am fi ajuns pe Marte, sau Venus. Recunosc: tot atît de probabilă ar fi fost și autodistrugerea cu bombe cu cobalt sau alte arme inventate în secolul douăzeci. Totuși, uneori visez că am fi avut șansa să stăm pe picioarele noastre.

Probabil că Overlorzii au motivele lor să ne țină în creșă și pesemne sînt niște motive excelente. Dar chiar dacă le-aș fi cunoscut, nu cred că mi-ar fi schimbat prea mult ideile sau acțiunile.

Totul a început la petrecerea lui Rupert... (El nu știe asta, dar am ajuns aici grație lui.) Mai ții minte ședința aia aiurită pe care a aranjat-o și care s-a încheiat cînd fata aceea — i-am uitat numele — a leșinat? Eu întrebasem care este steaua Overlorzilor, iar răspunsul a fost «NGS 549672». Nu așteptam un răspuns, de aceea am tratat toată afacerea ca o glumă. Dar cînd mi-am dat seama că numărul respectiv figura într-un catalog stelar, m-am hotărît să-l caut. Am aflat că steaua se găsea în Constelația Carena, iar unul dintre puținele lucruri pe care **le cunoșteam** despre Overlorzi este faptul că ei vin dintr-acolo.

Nu pretind că înțeleg cum ne-a parvenit informația... I-a citit cineva gîndurile lui Rashaverak? Chiar în ipoteza aceasta e greu de bănuit că el cunoștea cifra de referință a soarelui său, corespunzătoare cataloagelor noastre. Misterul este absolut și-l las pentru rezolvare celor ca Rupert, dacă vor reuși!

Datorită observațiilor noastre, știm multe lucruri despre viteza navelor Overlorzilor. Ele părăsesc Sistemul Solar cu o asemenea accelerație încît se apropie de viteza luminii în mai puțin de o oră. Asta înseamnă că Overlorzii posedă un sistem propulsiv ce acționează în mod egal asupra fiecărui atom al navelor, astfel încît ceea ce există la bord nu este zdrobit instantaneu. Mă întreb de ce folosesc asemenea accelerații uriașe cînd au atîta spațiu la dispoziție și ar putea accelera într-un timp mult mai lung. Teoria mea este că ei izbutesc să capteze cîmpurile energetice din jurul stelelor, de aceea trebuie să execute opririle și pornirile cît mai aproape de stea. Dar asta este cam tot...

Lucrul cel mai important este că știu acum cît de departe trebuie să călătorească și, astfel, pot exprima durata drumului. NGS 549672 este situată la patruzeci de ani-lumină de Pămînt. Navele Overlorzilor ating peste 99 la sută din viteza luminii, deci călătoria va dura în jur de patruzeci de ani din timpul nostru. **Timpul nostru;** aici e toată șmecheria...

După cum poate ştii, în apropierea vitezei luminii se petrec lucruri ciudate. Timpul însuşi curge cu o viteză diferită — mai încet —, iar cîteva luni scurse pe Pămînt echivalează doar cu cîteva zile pe navele Overlorzilor. Efectul acesta este fundamental şi a fost postulat de marele Einstein cu peste o sută de ani în urmă.

Am făcut unele calcule, bazîndu-mă pe ceea ce cunoşteam despre Calea Stelelor şi pe cîteva aplicaţii bine ştiute ale teoriei relativităţii. Din punctul de vedere al unui pasager într-o navă a Overlorzilor, călătoria spre NGS 549672 nu va dura **mai mult de două luni**, chiar dacă pe Pămînt vor trece patruzeci de ani. Ştiu că pare un paradox, dar dacă poate fi vreo consolare, el a uluit minţile cele mai luminate ale omenirii din momentul enunţării lui de către Einstein.

Poate că următorul exemplu îţi va explica mai clar ceea ce se întîmplă: dacă Overlorzii mă vor trimite **imediat** înapoi pe Pămînt, voi ajunge acasă îmbătrînit numai cu patru luni. Dar în vremea aceasta, pe Pămînt vor fi trecut optzeci de ani. De aceea, înţelegi, Maia, orice s-ar întîmpla, scrisoarea aceasta este de adio...

După cum ştii şi tu, aveam puţine legături care să mă reţină aici, aşa încît pot pleca liniştit. Nu i-am spus încă mamei; ar deveni isterică şi nu pot suporta asta. Este mai bine aşa...

Mi-am terminat studiile şi am anunţat autorităţile că, din motive familiale, mă stabilesc în Europa. Totul a fost aranjat şi n-ai nici un motiv de îngrijorare.

Cred că deja mă crezi nebun, deoarece pare imposibil ca un om să ajungă pe o navă a Overlorzilor. Totuşi am găsit o cale. Am o şansă care s-ar putea să fie unică, pentru că sînt convins: Karellen nu face aceeaşi greşeală de două ori. Cunoşti legenda calului de lemn cu care soldaţii greci au intrat în Troia? În Vechiul Testament există o istorie şi mai potrivită..."

•

— Oricum vei sta mult mai confortabil decît Iona, spuse Sullivan. Nu există nici o dovadă că el ar fi avut lumină electrică sau instalaţii sanitare. Vei avea însă nevoie de multe provizii şi văd că ţi-ai luat şi oxigen... Într-un spaţiu atît de mic, poţi înghesui suficiente lucruri pentru două luni?

Trecu degetul deasupra schiţelor îngrijite, pe care Jan le întinsese pe masă. La un capăt, schiţele erau fixate cu un microscop, iar la capătul celălalt cu craniul unui peşte necunoscut.

— Sper că oxigenul nu va fi necesar, răspunse Jan. Ştim că Overlorzii pot respira aerul nostru, dar se pare că nu-l agreează şi s-ar putea să am dificultăţi în atmosfera lor. În privinţa proviziilor, folosirea narcosaminei va rezolva problema. Este absolut sigură. Înainte de plecare, voi lua o doză care să mă adoarmă pentru şase săptămîni, plus-minus cîteva zile. Pînă atunci, voi fi aproape de ţintă. De fapt, nu mă îngrijorează atît hrana şi oxigenul, cît plictiseala.

Profesorul încuviinţă gînditor.

— Da, narcosamina este destul de sigură şi poate fi dozată perfect. Totuşi va trebui să ai suficientă hrană la îndemînă cînd te vei trezi; vei fi lihnit de foame... Dacă o să mori de inaniţie pentru că n-o să ai puterea să foloseşti un deschizător de conserve?

— M-am gîndit la asta, replică Jan. O să consum ciocolată şi zahăr.

— Bun, văd că ai analizat totul cu atenţie; n-ai tratat chestiunea ca pe ceva din care te poţi retrage, dacă nu-ţi convine cum se desfăşoară lucrurile. Este viaţa ta, totuşi nu mi-ar place să ştiu că te-am ajutat să te sinucizi.

Luă craniul şi se jucă cu el. Jan puse palma pe schiţe, împiedicîndu-le să se ruleze.

— Din fericire, continuă Sullivan, echipamentul de care ai nevoie nu este neobişnuit şi atelierele noastre ţi-l pot executa în cîteva săptămîni. Iar dacă te răzgîndeşti...

— Niciodată!

•

„Am analizat toate riscurile şi se pare că planul este perfect. După şase săptămîni, voi ieşi, ca orice pasager clandestin, şi mă voi preda. În momentul acela, după

timpul **meu,** călătoria va fi pe sfîrşite. Voi fi foarte aproape de planeta Overlorzilor.

Desigur, ce se va întîmpla atunci o ştiu numai ei. Probabil voi fi trimis acasă cu următoarea navă dar, cel puţin, mă pot aştepta să văd **cîte ceva.** Am luat un aparat de filmat şi kilometri de peliculă; n-o să fie vina mea dacă nu le voi putea folosi. În cel mai rău caz, voi dovedi că omul nu poate fi ţinut într-o eternă carantină. Voi crea un precedent care-l va obliga pe Karellen să întreprindă ceva.

Dragă Maia, asta este tot ce am vrut să-ţi spun. Ştiu că n-o să-ţi lipsesc prea mult; să fim cinstiţi şi să recunoaştem că n-am fost niciodată prea apropiaţi, iar acum, după ce te-ai măritat cu Rupert, eşti fericită în lumea ta. Cel puţin, eu aşa sper...

Adio, şi noroc! Voi căuta să-ţi întîlnesc nepoţii; asigură-te că le vei povesti despre mine, da?

Fratele tău iubitor,
Jan"

CAPITOLUL DOISPREZECE

Cînd îl văzu prima dată, lui Jan îi veni greu să-şi dea seama că nu privea asamblarea fuzelajului unui avion de dimensiuni reduse. Scheletul metalic avea douăzeci de metri lungime, era perfect aerodinamic şi fusese înconjurat de schele uşoare pe care lucrau sudorii.

— Da, îi răspunse Sullivan. Folosim tehnici aeronautice clasice şi cei mai mulţi muncitori provin din industria de avioane. Îţi vine greu să crezi că poate exista o fiinţă de mărimea asta, nu-i aşa? Sau că se poate sălta pe de-a întregul din apă, aşa cum am văzut cu ochii mei.

Totul era fascinant, dar tînărul se gîndea la altceva. Ochii lui cercetau scheletul uriaş, căutînd o ascunzătoare potrivită pentru celula lui micuţă: „sicriul cu aer condiţionat" cum îl botezase Sullivan. De un lucru se convinsese: În privinţa spaţiului exista loc şi pentru zece pasageri clandestini.

— Scheletul pare complet, remarcă Jan. Cînd îi puneţi pielea? Aţi capturat deja balena, nu? Altfel cum aţi fi realizat scheletul?

Sullivan păru extrem de amuzat de întrebare.

— N-avem nici cea mai mică intenţie să capturăm vreo balenă. Oricum, ele n-au ceea ce se numeşte de obicei „piele". În plus, ar fi greu să întindem un înveliş cu grosimea de douăzeci de centimetri peste tot scheletul. Nu... va fi umplut cu plastic, apoi vopsit corespunzător. Cînd o să fie gata, nimeni nu va putea sesiza vreo diferenţă.

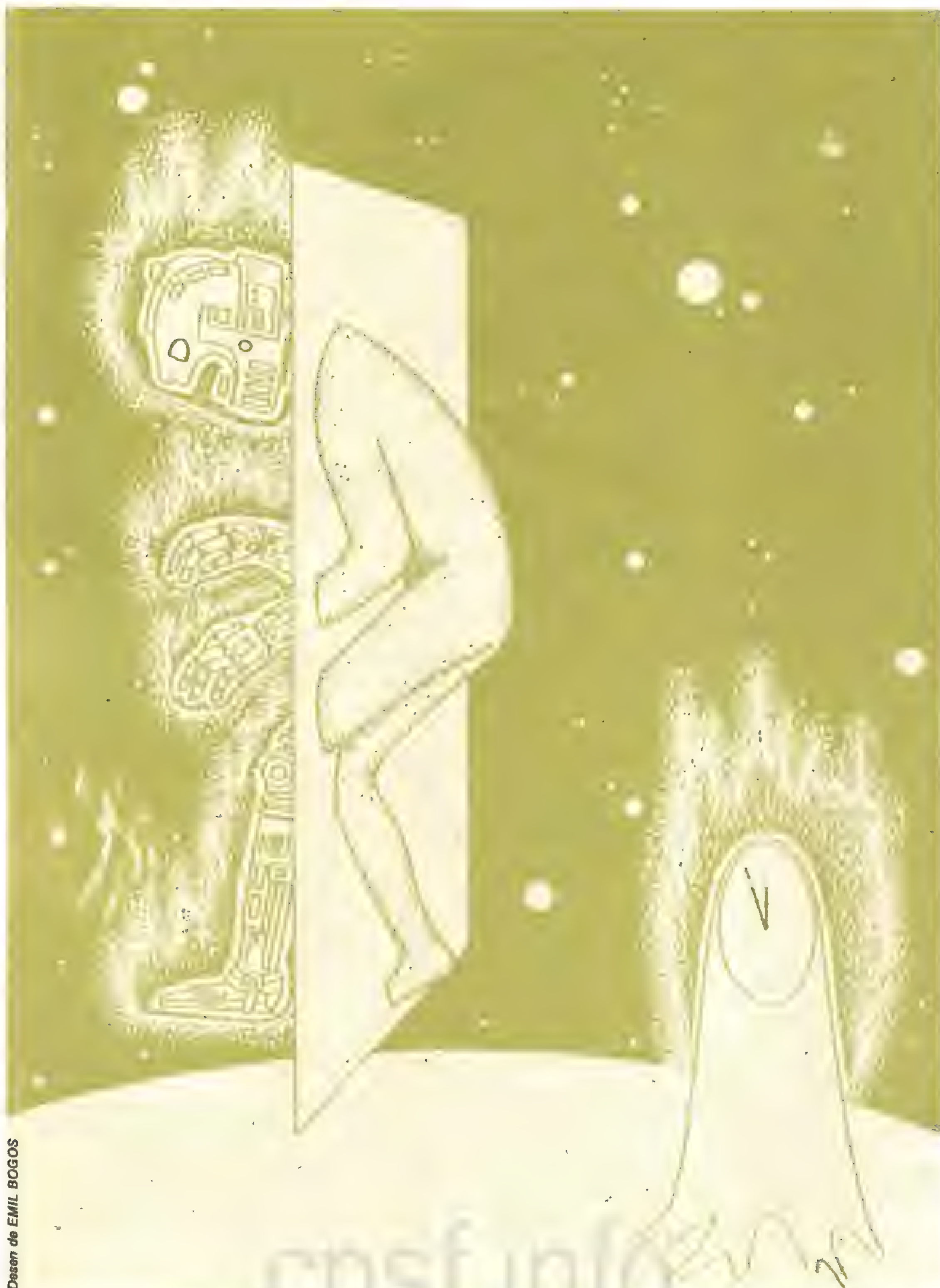
În cazul ăsta, se gîndi Jan, ar fi fost mai uşor pentru Overlorzi să fotografieze animalul şi să-l reconstruiască chiar ei, pe planeta lor. Dar poate că navele lor se întorceau goale şi un flecuşteţ ca o balenă de douăzeci de metri trecea neobservat. Cînd ai asemenea puteri şi resurse, nu te mai uiţi la amănunte de-astea...

•

Profesorul Sullivan stătea lîngă una din statuile uriaşe care constituiseră o provocare la adresa arheologiei, de la descoperirea Insulei Paştelui. Rege, zeu, sau orice ar fi fost personajul, privirea lui goală părea că o urmăreşte pe cea a profesorului. Bărbatul era mîndru de opera lui; îi părea rău că în curînd avea să dispară pentru totdeauna din faţa oamenilor.

Tabloul putea fi opera unui artist nebun, într-un delir provocat de droguri. Cu toate acestea, constituia o copie perfectă a vieţii; aici, artistul fusese Natura însăşi. Scena era una dintre cele care, pînă la perfecţionarea televiziunii subacvatice, puţini oameni o zăriseră, iar atunci numai pentru cîteva clipe, cînd luptătorii cei uriaşi se ridicau la suprafaţă. Asemenea bătălii se desfăşurau în noaptea fără de sfîrşit a adîncurilor oceanice, acolo unde caşaloţii îşi vînau hrana. Iar hrana era una care refuza să se lase mîncată de vie...

Maxilarul inferior, prelung şi acoperit cu dinţi triunghiulari, al caşalotului se căsca larg, pregătindu-se să se repeadă asupra victimei. Capul era aproape invizibil sub reţeaua contorsionată de braţe albe şi cărnoase cu care calmarul gigant lupta

Desen de EMIL BOGOS

disperat pentru supraviețuire. Ventuze albicioase, cu diametrul de peste douăzeci de centimetri, se lipiseră de pielea cașalotului. Un tentacul era deja retezat și nu exista nici o îndoială în privința rezultatului final al încleștării. Cînd se luptau cele mai uriașe creaturi de pe Pămînt, cașalotul învingea întotdeauna. Cu toată forța extraordinară a pădurii sale de tentacule, singura speranță a calmarului era de a scăpa înainte ca maxilarul înfricoșător să-l reteze în bucăți. Ochii lui mari și lipsiți de expresie, avînd un diametru de o jumătate de metru, îl priveau pe ucigaș, deși probabil că cei doi nu se puteau zări în bezna abisului.

Întreaga scenă avea o lungime de peste treizeci de metri și fusese instalată într-o cușcă din aluminiu, de care se fixaseră cîrligele macaralelor. Totul era gata, așteptîndu-i pe Overlorzi. Sullivan spera ca aceștia să vină cît mai repede; tensiunea devenise apăsătoare.

Cineva ieșise din birou, în lumina strălucitoare a soarelui, și-l căuta. Sullivan îl recunoscu pe șeful de echipă și se îndreptă către el.

— Hei, Bill, care-i treaba?

Bărbatul ținea o foaie de hîrtie și părea încîntat.

— Vești bune, profesore! Sîntem onorați! Administratorul însuși dorește să vină și să privească scena, înainte de îmbarcare. Gîndiți-vă ce publicitate ne facem! O să ne ajute cînd vom solicita fonduri... De cînd așteptam așa ceva!

Profesorul Sullivan înghiți un nod. N-avusese niciodată ceva împotriva publicității, dar acum n-avea chef de ea.

Karellen stătea lîngă capul cașalotului, privind fruntea imensă și fălcile pline de dinți ascuțiți. Ascunzîndu-și neliniștea, Sullivan se întrebă la ce se gîndea Administratorul. Comportarea lui nu dădea nimic de bănuit, iar vizita putea fi cu ușurință explicată ca una absolut normală. Totuși profesorul avea să fie extrem de fericit după plecarea Overlordului.

— Pe planeta noastră, spuse Karellen, n-avem animale atît de mari. Acesta este unul dintre motivele pentru care v-am solicitat realizarea acestui montaj. Aăăă... compatrioții mei îl vor găsi fascinant.

— La gravitația voastră scăzută, observă Sullivan, credeam că aveți fiare gigantice. La urma urmei, chiar voi sînteți mult mai mari decît oamenii.

— Da, însă noi nu avem oceane. Și cînd este vorba de dimensiuni, uscatul nu poate concura cu oceanul.

Este adevărat, se gîndi Sullivan. După cîte știa, era un amănunt nou referitor la lumea Overlorzilor. Jan avea să fie foarte interesat...

În momentul acela, tînărul se găsea într-o baracă, la un kilometru depărtare, și privea neliniștit printr-un binoclu. Își repeta mereu că nu avea nici un motiv de teamă. Nici un fel de examinare a cașalotului, oricît de amănunțită, nu i-ar fi putut dezvălui secretul. Totuși, exista posibilitatea ca Overlordul să bănuiască ceva și să se distreze cu ei.

Aceeași bănuială încolți și în mintea profesorului, cînd Karellen privi atent gîtul cavernos.

— În Biblia voastră, rosti Administratorul, există o istorisire remarcabilă despre un profet evreu, Iona, care, după ce fusese azvîrlit de pe o corabie, a fost înghițit de o balenă și apoi transportat în siguranță la țărm. Crezi că există vreo bază de adevăr în legenda aceea?

— Presupun, răspunse prudent Sullivan, că a existat cazul unui pescar înghițit și după aceea regurgitat fără să fi fost vătămat. Cu siguranță, s-ar fi sufocat dacă ar fi stat în interiorul balenei mai mult de cîteva secunde. Apoi, trebuie să fi fost extrem de norocos ca să scape nevătămat de dinți. Pare o poveste incredibilă, dar nu **chiar** imposibilă.

— Foarte interesant, făcu Karellen. Rămase o clipă, privind maxilarul uriaș, după aceea trecu să se uite la calmar. Sullivan speră că nu-i auzise oftatul ușurat.

— Dacă aş fi ştiut prin ce voi trece, zise profesorul, te-aş fi dat afară din biroul meu imediat cum ai fi încercat să mă contaminezi cu nebunia ta!

— Îmi pare rău, se scuză Jan. Acum însă am scăpat.

— Sper. Oricum, mult noroc! Dacă te răzgîndeşti, mai ai vreo şase ore...

— Nu-i nevoie. Numai Karellen mă mai poate opri. Mulţumesc pentru tot ce-ai făcut. Dacă o să mă întorc şi o să scriu o carte despre Overlorzi, ţi-o voi dedica.

— Mare scofală, făcu Sullivan ursuz. Pînă atunci, voi fi mort de mult... Spre surprinderea şi uşoara lui consternare, deoarece nu era un sentimental, observa ca despărţirea începea să-l afecteze. În săptămînile în care lucraseră împreună, ajunsese să-l îndrăgească pe Jan. De asemenea, se temea că fusese complice la o rafinată sinucidere.

Sub lumina lunii ce transforma bătălia încremenită într-o scenă de coşmar, profesorul Sullivan reveni încet în biroul lui. Se întreba ce făcuse şi ce avea să rezulte. Deşi n-avea să afle niciodată deznodămîntul... Jan nu irosea mai mult de cîteva luni din viaţă în călătoria lui spre lumea Overlorzilor. Însă dacă reuşea, avea să fie de partea cealaltă a barierei Timpului, deoarece pentru Sullivan asta însemna optzeci de ani în viitor.

Lumina se aprinse în cilindrul micuţ de metal imediat după ce Jan închise uşa pe dinăuntru. Nu-şi permise nici o clipă de răgaz şi începu imediat să verifice totul. Proviziile şi celelalte colete fuseseră încărcate cu cîteva zile în urmă, dar o verificare finală îl calma, asigurîndu-l că nu uitase nimic.

Peste o oră era mulţumit. Se întinse pe salteaua elastică şi-şi recapitulă planul. Se auzea numai bîzîitul slab al ceasului-calendar electric, care urma să-l anunţe cînd călătoria se apropia de sfîrşit.

Ştia că n-avea să simtă nimic acolo, în celula lui, deoarece forţele uriaşe ce deplasau navele Overlorzilor erau perfect compensate. Sullivan verificase lucrul acesta, explicînd că montajul său s-ar fi sfărîmat dacă era supus la mai mult de cîteva g-uri. „Clienţii" îl asiguraseră că, din acest punct de vedere, nu exista absolut nici un pericol.

Totuşi avea să se producă o modificare considerabilă a presiunii atmosferice. Chestiunea era lipsită de importanţă, pentru că modelele puteau „respira" prin cîteva orificii. Înainte de a-şi părăsi ascunzătoarea, Jan trebuia să egaleze presiunile şi presupunea că atmosfera din interiorul navei Overlorzilor era irespirabilă. O mască simplă pentru faţă şi o butelie de oxigen urmau să rezolve problema respectivă; nu era nevoie de ceva mai complicat. Dacă putea respira fără ajutor mecanic, cu atît mai bine...

N-avea rost să mai aştepte: îşi supunea la încercare nervii în mod inutil. Luă seringa micuţă, deja încărcată cu soluţia dozată atent. Narcosamina fusese descoperită în decursul cercetărilor privind hibernarea animalelor, dar nu era adevărat — aşa cum se zvonise — că suspenda acţiunea vieţii. Determina o încetinire puternică a proceselor vitale, însă metabolismul continua la un nivel redus. Parcă cineva ar fi acoperit focurile vieţii, iar acestea mocneau acum în aşteptare. După săptămîni sau luni de zile, cînd efectul drogului înceta, focurile acelea izbucneau din nou şi omul se trezea. Narcosamina nu era nocivă. Natura o folosise vreme de un milion de ani, protejîndu-şi mulţi copii de foametea iernilor.

Jan adormi. Nu simţi nimic din legănatul cablurilor cu care uriaşa cuşcă metalică era ridicată în nava Overlorzilor. Nu auzi ecluzele închizîndu-se, pentru a se deschide abia după trei sute de milioane de milioane de kilometri. Nu auzi şuieratul slab şi îndepărtat al atmosferei terestre, cînd nava urcă rapid în elementul ei natural.

Şi nu simţi Calea Stelelor pornind.

Sala de conferinţe era întotdeauna ticsită cu ocazia întîlnirilor săptămînale cu ziariştii, dar acum înghesuiala era atît de mare încît reporterii abia puteau să scrie. Pentru a suta oară, blestemau conservatorismul lui Karellen şi lipsa de consi-

derație a acestuia. In oricare alt loc din lume, ei și-ar fi putut aduce camere TV, magnetofoane și alte aparate. Însă aici trebuiau să se bazeze pe hîrtie și creion, ba chiar, absolut incredibil, pe **stenografie.**

Desigur, existaseră mai multe încercări de a introduce magnetofoane în mod clandestin. Fuseseră scoase din sală cu același succes, doar o simplă privire în interiorul lor fumegînd dovedise inutilitatea tentativelor. Toți înțeleseseră atunci pentru ce fuseseră mereu preveniți ca, spre binele lor, să lase ceasurile și alte obiecte metalice în afara încăperii.

Înrăutățind și mai mult lucrurile, Karellen însuși înregistra întreaga conferință de presă. Reporterii care se făceau vinovați de neatenție sau relatări neconforme — deși cazurile acestea erau foarte rare — fuseseră opriți pentru ședințe scurte și neplăcute cu subalternii lui Karellen și li se ceruse să asculte cu atenție ceea ce spusese **în realitate** Administratorul. Lecția respectivă nu era una care s-o dorești repetată.

Straniu cum se răspîndeau zvonurile... Nu se anunțase nimic în prealabil, totuși sala era arhiplină de fiecare dată cînd Karellen avea de făcut o comunicare importantă — lucru ce se întîmpla de două-trei ori pe an.

Peste mulțimea de murmure se lăsă tăcerea cînd ușa se deschise și Karellen apăru pe podium. Iluminatul era slab, reproducînd fără îndoială lumina îndepărtatului soare al Overlorzilor, și Administratorul Pămîntului își abandonase ochelarii întunecați pe care-i purta de obicei.

— Bună dimineața tuturor, răspunse el corului de saluturi, apoi se întoarse către silueta înaltă și distinsă din primul rînd.

Domnul Golde era veteranul Clubului Presei; se îmbrăca și se comporta precum un diplomat de modă veche și nimeni nu ezita să-i încredințeze confidențe.

— Destul de multă lume, astăzi, domnule Golde. Ați rămas probabil în pană de știri...

Reporterul de la **Times** zîmbi și-și drese glasul.

— Sper să rezolvați acest lucru, domnule Administrator.

Îl privi atent pe Karellen. Afirmația potrivit căreia chipurile Overlorzilor, rigide ca niște măști, nu exprimau nici o emoție părea falsă. Ochii mari și adînci, cu pupilele contractate chiar și în lumina aceea slabă, priveau fix în ochii curioși ai omului. Cele două orificii respiratorii de pe obraji, dacă curbele acelea prelungi și ascuțite puteau fi numite obraji, șuierau ușor în vreme ce ipoteticii plămîni ai lui Karellen lucrau în atmosfera, rarefiată pentru el, a Pămîntului. Golde abia putea zări perdeaua de firișoare albe fluturînd înainte și înapoi, răspunzînd ciclului rapid de respirație al lui Karellen. Se presupunea că firișoarele aveau rolul unor filtre de praf, iar pe această ipoteză șubredă se construiseră teorii complicate referitoare la atmosfera planetei Overlorzilor.

— Da, am unele noutăți pentru dumneavoastră. După cum fără îndoială știți, una dintre navele noastre de aprovizionare a părăsit Pămîntul pentru a reveni la bază. Recent, am descoperit că la bordul ei se afla un pasager clandestin.

O sută de creioane se opriră în aer și o sută de perechi de ochi îl fixară pe Karellen.

— Ați spus **pasager clandestin,** domnule Administrator? întrebă Golde. Ne puteți spune cine este și cum a ajuns la bord?

— Se numește Jan Rodricks și este student în inginerie la Universitatea din Capetown. Alte detalii veți putea, fără îndoială, afla și singuri prin extrem de eficientele dumneavoastră surse de informații.

Karellen surîse. Zîmbetul Administratorului era straniu. Efectul se datora în cea mai mare parte ochilor; gura inflexibilă, lipsită de buze, se mișca foarte puțin. Să fi fost, se întreba Golde, unul dintre multele obiceiuri omenești pe care Karellen le imitase cu talent? Deoarece, fără îndoială, efectul total era cel al unui zîmbet, iar mintea umană îl accepta ca atare.

— **Modalitatea** în care s-a strecurat la bord, continuă Administratorul, este de importanță secundară. Vă pot asigura, atît pe dumneavoastră, cît și pe alți potențiali astronauți, că nu mai există nici un fel de modalitate de repetare a încercării.

— Ce se va întîmpla cu tînărul? insistă Golde. Va fi trimis înapoi pe Pămînt?

— Cazul depăşeşte jurisdicţia mea, dar presupun că se va înapoia cu nava următoare. Acolo unde a ajuns, va descoperi condiţii prea... străine confortului. În felul acesta am ajuns la subiectul principal al acestei conferinţe de presă.

Făcu o pauză şi tăcerea deveni parcă şi mai adîncă.

— Printre elementele mai tinere şi mai romantice ale omenirii au existat murmure referitoare la interzicerea accesului în spaţiu. Interdicţia respectivă era motivată; nu impunem restricţii de dragul restricţiilor. Dar v-aţi gîndit vreodată, dacă îmi scuzaţi comparaţia nepoliticoasă, cum s-ar fi simţit un om din epoca de piatră trezindu-se într-un oraş modern?

— În cazul nostru, protestă **Herald Tribune,** diferenţa nu este atît de uriaşă. Noi sîntem obişnuiţi cu Ştiinţa. Bineînţeles, în lumea voastră există multe lucruri pe care nu le putem înţelege, dar nu ni se vor părea magice!

— Sînteţi sigur? întrebă încet Karellen. De la epoca aburului la cea a electricităţii s-au scurs numai o sută de ani, însă ce ar fi crezut un inginer victorian despre televiziune şi calculatoare? Cît ar fi trăit, dacă ar fi început să cerceteze alcătuirea lor? Prăpastia dintre două tehnologii poate, cu uşurinţă, să devină atît de mare... încît să fie fatală.

— Hei, şopti **Reuter** către BBC. Avem noroc! E-n pragul unei declaraţii importante. Recunosc simptomele...

— Există şi alte motive pentru care am stopat rasa umană pe Pămînt. Priviţi!

Luminile păliră şi se stinseră. În centrul camerei se formă încet o opalescenţă lăptoasă. Se închegă într-o mulţime de stele — o spirală nebuloasă, observată de undeva din exterior.

— Nici un ochi omenesc n-a mai văzut această imagine, răsună în întuneric vocea lui Karellen. Vă priviţi Universul, galaxia din care face parte Soarele vostru, de la o distanţă de o jumătate de milion de ani-lumină.

Urmă o tăcere lungă, apoi Overlordul continuă cu un glas lipsit de milă sau dispreţ:

— Rasa voastră a dovedit o remarcabilă incapacitate de a rezolva problemele micii ei planete. Cînd am sosit noi, omenirea se găsea pe punctul de a se autodistruge, cu forţe pe care ştiinţa i le oferise în mod nechibzuit. Fără intervenţia noastră, Pămîntul ar fi fost astăzi un pustiu radioactiv.

Acum aveţi o lume a păcii şi o populaţie unită. În curînd veţi fi atît de civilizaţi încît veţi conduce planeta fără asistenţa noastră. Eventual, veţi putea rezolva problemele unui sistem solar; să zicem, cincizeci de planete şi sateliţi. Dar, credeţi că aveţi vreo şansă **aici?**

Nebuloasa se lărgi. Acum, stelele apăreau şi dispăreau precum scînteile unei forje. Iar fiecare scînteie grăbită era un soare, cu cine ştie cîte lumi în jurul său...

— În galaxia noastră, murmură Karellen, există optzeci şi şapte de mii de milioane de sori. Chiar şi cifra aceasta oferă numai o imagine aproximativă a imensităţii spaţiului. Înfruntîndu-l, veţi fi aidoma unor furnici care încearcă să eticheteze şi clasifice toate firele de nisip din toate deşerturile lumii.

În actualul stadiu de evoluţie, rasa voastră nu rezistă unei asemenea înfruntări. Una dintre sarcinile mele a fost să vă protejez de puterile şi forţele ce zac între stele — forţe mai presus de închipuirea voastră.

Imaginea galaxiei se topi şi lumina se aprinse iarăşi în tăcerea sălii.

Karellen se întoarse să plece; conferinţa de presă luase sfîrşit. În uşă, se opri şi privi înapoi, spre ziariştii tăcuţi.

— Gîndul este trist, dar trebuie să vă obişnuiţi cu el. Poate că într-o bună zi veţi stăpîni planetele. Stelele însă nu sînt pentru Om.

•

Stelele nu sînt pentru Om. Da, avea să-i nemulţumească faptul că porţile celeste li se închiseseră în faţă. Dar trebuiau să înveţe să înfrunte adevărul, sau măcar puţinul adevăr pe care-l putea oferi el.

Din înălţimile singuratice ale stratosferei, Karellen privi în jos spre planeta şi oamenii care-i fuseseră daţi în grijă. Se gîndi la tot ce avea să urmeze şi la ce

avea să devină lumea aceea peste numai vreo doisprezece ani.

N-aveau să știe niciodată cît de norocoși fuseseră. Vreme de o generație, omenirea fusese mai fericită ca oricînd. Trăiască Vîrsta de Aur! Însă tot culoarea aurului o aveau și apusul... și toamna... și numai auzul lui Karellen putea desluși primele freamăte ale furtunilor iernii.

Și numai el știa cît de iute se apropia sfîrșitul Vîrstei de Aur.

— Ia uită-te aici! explodă George Greggson, aruncînd ziarul spre Jean. În ciuda eforturilor ei de a-l prinde, ziarul ateriză pe masă. Jean șterse cu atenție geamul și citi pasajul ofensator, străduindu-se din răsputeri să-și exprime dezaprobarea. Nu izbutea să fie prea convingătoare, deoarece adeseori era de părerea criticilor. De obicei își păstra pentru ea opiniile acelea eretice, și nu doar pentru menținerea liniștii și armoniei. George era mereu pregătit să-i accepte laudele (ale ei, sau ale oricui altul), dar dacă femeia se hazarda să-i critice operele, avea să fie zdrobită într-o perorație referitoare la ignoranța artistică.

Citi articolul de două ori, apoi renunță. I se părea favorabil și-i spuse acest lucru lui George.

— Pare să-i fi plăcut spectacolul... De ce mormăi?

— Citește aici, pufni scenograful, înfigîndu-și degetul în mijlocul unei coloane. Mai citește o dată!

— „Extrem de încîntătoare au fost nuanțele pastelate de verde de pe fundalul secvenței baletului." Ce-i cu asta?

— Nu era verde! Am pierdut o groază de timp ca să obțin albastrul ăla! Fie că un idiot de inginer de la camera de control deregleazä culorile, fie că tîmpitul ăsta de critic are un aparat defect! Apropo, ce culoare era la al **nostru?**

— Aăăă... nu-mi amintesc, mărturisi Jean. Poppet a început să zbiere tocmai atunci și-a trebuit să mă duc să văd ce-i cu ea...

— Aha, făcu George și căzu pe gînduri.

Jean știa că se pregătea o nouă erupție. Totuși, cînd aceaasta sosi, fu destul de potolită.

— Am inventat o nouă definiție a televiziunii, mormăi bărbatul posomorît. Am hotărît că reprezintă un mijloc de **stînjenire** a comunicației dintre artist și public.

— Ce vrei să facem? replică Jean. Să ne întoarcem la teatrul „pe viu"?

— De ce nu? Exact la asta mă gîndeam... Ții minte scrisoarea primită de la tipii din Noua Atenă? Mi-au scris iarăși. De data asta, le răspund!

— Ce? făcu Jean ușor alarmată. Mi se par cam ciudați...

— Există o singură cale de-a afla. Vreau să-i vizitez peste două săptămîni. Literatura lor mi se pare perfect sănătoasă. Acolo sînt cîțiva oameni excepționali.

— Dacă te aștepți să-ți gătesc la un foc de lemne sau să mă îmbrac în piei, o să...

— Ei, nu vorbi prostii! Alea sînt povești. Colonia are tot ce-i trebuie pentru o viață civilizată. Ei nu cred în zorzoane inutile, asta-i tot! Oricum, n-am mai fost în Pacific de cîțiva ani buni. Putem face o excursie frumoasă...

— Cu asta sînt de acord, încuviință Jean. Dar nu vreau ca Junior și Poppet să devină doi polinezieni sălbatici.

— În nici un caz, făcu George. Îți promit!

Avea dreptate, deși nu în felul în care crezuse.

●

(Continuare în numărul viitor)

Traducere de MIHAI DAN PAVELESCU

Concurs

Anticipația

Colecția de povestiri științifico-fantastice „Anticipația" și-a propus încă din primul număr al reapariției sale să promoveze, alături de capodopere ale literaturii universale SF, și creația originală românească, lansînd cu prioritate tinere talente din cadrul cenaclurilor sau din afara lor. Prin acest gest înțelegem să onorăm frumoasa tradiție a Colecției care a lansat vreme de aproape 19 ani marea majoritate a scriitorilor români de SF definitiv consacrați astăzi.

În acest spirit de valorificare a creației originale în domeniul literaturii SF, Colecția de povestiri științifico-fantastice lansează un concurs de proză scurtă (5 — 15 pagini, dactilografiate la două rînduri pe coli A4) în domeniul literaturii SF. Atragem atenția că nu vor fi acceptate lucrări cu caracter fantastic sau din orice alt domeniu conex SF-ului.

Lucrările apreciate de un juriu special constituit, reunind personalități marcante ale domeniului, vor fi premiate după cum urmează:

— premiul I — 3 000 lei
— premiul II — 2 000 lei
— premiul III — 1 000 lei

Lucrările propuse spre concurs vor fi trimise, în două exemplare, pînă la data de 20 septembrie a.c. (data poștei), cu mențiunea înscrisă pe plic **„Pentru Concursul de literatură SF"**, pe adresa: Revista „Știință și tehnică", Piața Presei nr. 1, București, cod 79781.

MELLONTA IV - Concurs SF internațional

Editura Antares și Biblioteca Spațiului Cultural Albert Camus din La Valette du Var organizează, grație unei subvenții a Municipalității, un concurs de nuvele SF.

Suma de 10 000 de franci va fi atribuită, după cum urmează, primelor 5 dintre cele mai bune nuvele primite:

Premiul I: 3 000 F
Premiul II: [illegible] 500 F
Premiul III: 1 500 F
Premiul IV: 1 500 F
Premiul V: 1 500 F

Aceste sume reprezintă drepturile de autor pentru publicarea într-o antologie special creată, care reclamă o exclusivitate de un an după apariție; după acest termen, autorii vor beneficia integral de drepturile legale.

La concurs poate participa orice persoană capabilă să scrie corect în limba franceză, indiferent de naționalitatea sa. Subiectul este la alegere. Totuși caracterul SF al nuvelelor trebuie să fie evident: vor fi acceptate hors-concurs toate cele care țin de fantastic sau care nu utilizează SF-ul decît ca pretext. Lungimea textelor nu va trebui să fie mai mică de 25 000 semne + spații și mai mare de 100 000. Ele vor trebui să fie dactilografiate și să poarte în antet numele și adresa autorului sau autorilor. Se recomandă să nu se trimită decît copii, deoarece nu vor fi înapoiate.

Fiecare nuvelă va trebui să fie total inedită în limba franceză sau în alta și să nu fi fost predată nici unui alt concurs sau editor; nu va trebui să fie vorba de o traducere din altă limbă, fie ea și a autorului. Sînt admise să concureze maximum 3 texte de autor (sau tandem de autori), care vor fi însoțite de 5 timbre a 2F30 sau 3 cupoane-răspuns internațional. Data limită a expedierii este 1 septembrie 1990.

Orice corespondență se va adresa lui:

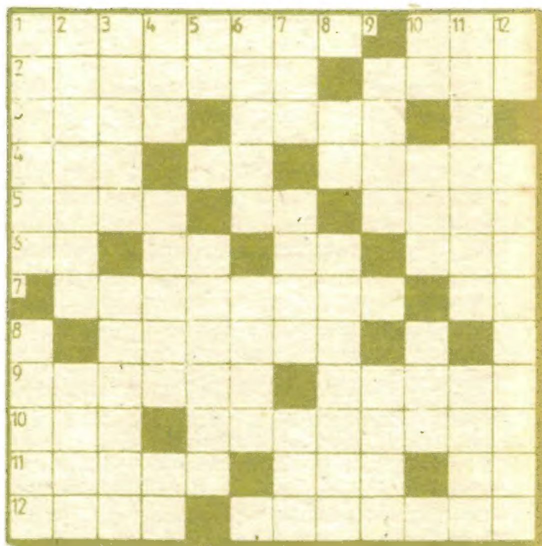
Jean-Pierre Moumon
La Magali, Chemin Calabro
83160 La Valette, France

Participarea la concurs implică acceptarea întregului său regulament.

Dezlegarea jocului „MAI EXISTĂ ENIGME? apărut în numărul 470.

1) PARAȘUTA — OM; 2) LE — MEDICINA; 3) ARME — EA — CUY; 4) SOARE — HARTA; 5) MD — INSULA — S; 6) ARACI — AA — LA; 7) OVA — INIMA; 8) AMI — ORA — ISI; 9) T — OLEICA — ET; 10) ORNA — GOMORA; 11) NU — APA — OTEL.

LITERATURA SCIENCE-FICTION

ORIZONTAL: 1) Personalitate a literaturii americane de anticipație, numit de către fanii genului „Mister Science-Fiction", colecționar a peste 32 000 de cărți SF și a peste 300 000 de reviste de anticipație (Forrest) — Renumit scriitor american, unul dintre părinții prozei fantastice, din creația căruia amintim „Aventurile lui Arthur Gordon Pym" și „Prăbușirea casei Usher" (Edgar Allan). **2)** Cunoscut roman științifico-fantastic al scriitorului polonez Stanislaw Lem — Harapnice. **3)** Munte în Argentina — „Ai lămpi ca tanti... ", povestire SF de Constantin Dumitrescu. **4)** Agenția națională de presă a Ungariei (siglă) — Primele rachete! — Unul dintre pionierii anticipației din Marea Britanie, autor al romanelor „Mașina timpului", „Omul invizibil", „În zilele cometei" etc. (Herbert George). **5)** Diminutiv al fetiței din povestirea SF „Broasca" de Vladimir Colin — Isaac Newton — Plin de viață (dim.). **6)** Vladimir Colin — Fețe... întoarse! — Zero la zero! — Exclamație care exprimă spaima. **7)** „Pe... îndepărtate", povestire science-fiction de Ioan Popa — Început de iulie! **8)** Habitaclul în care Jules Verne, părintele anticipației, își plasează acțiunea romanului „Cinci săptămîni în balon". **9)** „2001, o... a spațiului", scriere SF de Arthur Clarke — Povestire SF, desprinsă din volumul de anticipație „Aporisticon", volum semnat de Mihail Grămescu (sg.). **10)** Scriitor polonez, unul dintre „clasicii în viață" ai literaturii de anticipație, autor al romanului „Solaris" (Stanislaw) — „Irene sau planeta cea mai...", roman scris de Ion Cîrje (masc.). **11)** Prenumele lui Asimov, celebru scriitor american de literatură science-fiction — Dînsele — Malurile unui creek! **12)** „Minunata călătorie a lui... Holgersson în Suedia", roman fantastic semnat de scriitoarea suedeză Selma Lagerlof — „Orașele..." roman de anticipație aparținînd scriitorului român Felix Aderca (masc. pl.).

VERTICAL: 1) Cel mai de seamă reprezentant contemporan al literaturii de anticipație din Statele Unite, semnatar al romanelor „Eu, robotul" și „Soarele gol" (Isaac) — Clasic al literaturii românești de anticipație (Vladimir), autorul multor scrieri SF, dintre care amintim: „Dinții lui Cronos", „A zecea lume", „Stînca de brocart" etc. **2)** Nuvelă științifico-fantastică de Vladimir Colin (neart.) — Așezați la mică distanță unul de altul. **3)** Scriitor francez de literatură SF, autor, printre altele, și al nuvelei „Reabilitare" (Gerard) — „Un... fantastic", proză științifico-fantastică de Radu Honga. **4)** Fluviu antic în Epir — Intrat sub influența atracției gravitaționale a unei planete — Introducere... a la Asimov! **5)** Repere! — Scriitor român de literatură SF, autor al povestirilor „Păsările" și „Steaua din Polana Gorunului" (Bogdan). **6)** Personaj masculin din povestirea de anticipație „Aventuri în epoca de piatră" de Radu Honga — Banc de nisip în NV Olandei. **7)** În acest fel — Afluent al Oltului în jud. Sibiu — Trăgător la sănille nordicilor. **8)** Neil Wells — Erau consultate în antichitate, în probleme de... anticipație. **9)** Astronom sovietic — Oraș în Iugoslavia. **10)** Primii dintre piloții — Liberi pe jumătate! — A se ridica de la pămînt. **11)** „... Pămîntului în optzeci de zile", roman de Jules Verne (pl.) — Ritm. 12) Extraterestre... goale! — Celebrii autori sovietici de literatură de anticipație (frații Arkadi și Boris), semnatari ai lucrărilor „Reflex spontan", „Picnic la marginea drumului", „Piciul" etc.

Dicționar: INES, MTI, EAS, MEEP, NOUL, IPEC.

MIHAI ZGUBEA

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL **8 LEI**